

VOLÁNÍ RODU

Eduard Štorch

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Volání rodu
Příběh z doby bronzové
Eduard Štorch

Znění tohoto textu vychází z díla [Volání rodu](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Albatros v Praze v roce 2003. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Eduard Štorch: Volání rodu), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 3. 1. 2020.

OBSAH

1 Tajemný dým	6
2 Tři ztracenci	13
3 Čechův rod.....	19
4 Na cestu!.....	22
5 Přes hory a doly.....	27
6 Osada u Veliké řeky	32
7 Kupci	35
8 Na útěk	39
9 Pronásledování	42
10 Vlci.....	47
11 V cizím území.....	53
12 V táboře lovců	60
13 Malý slévač	64
14 Jeskyně duchů	68
15 Rod volá	75
16 Poslední zápas.....	79
17 V objetí smrti.....	87
18 V novém domově	92

1

Tajemný dým

Mrazivý vítr sviští lesem, až se stromy ohýbají. Větve jsou obtíženy sněhem a jen málo se houpají. Někdy zapraští, třeskne dunivá rána – a zlomený kmen jako s bolestným výkřikem padá k zemi.

Vítr zvedá sněhový prach a honí jej v obláčcích po krajině. Jako veliké krtčí hromádky vykukují ze sněhu bílé stříšky zemních chat.

V zemní chýši chromého Vratiše je teplo. Několik mužů sedí na tlustých polenech kolem ohniště. V koutě dosti prostorné chaty si na hromadě kožešin hrají děti s dvěma štěňaty.

Vratiš sám obstarává oheň. Říká, že jiní neumějí topit, aby dým hned nenaplnil celou chýši. Když topí on, krouží dým pěkně vzhůru a vrcholem střechy odchází ven, takže nikoho oči nebolí.

Krátké, jasné plaménky a hromádka žhavého uhlí osvětlují malé shromáždění. Je dobře vidět, jak všichni pozorně poslouchají vetchého Svatorada, jenž pamatuje mnoho zim.

A pak bylo ticho. Jen štěně zakňučelo, vítr zaskučel a oheň zapraskal.

Vratiš se podíval pátravě po svých hostech a řekl: „Ted' by zas Čmuk mohl něco vypravovat...“

„Ano, ano, Čmuk ať vypravuje!“ volali besedníci.

„Nevím, braši, o čem já bych vám...“ zdráhá se mladý muž.

„Nu, třeba o tom, jak jeden lovec uviděl v lese divný pařez...“ naoko vážně začíná Vratiš, milovník veselé zábavy.

Někdo přidal hlasem už trochu štiplavým:

„A jak ten lovec dloubl oštěpem do pařezu...“

Jiní hned škádlivě vypravovali dále:

„A ten pařez byl medvěd!“

„A jak lovec utíkal...“

Při slabém světle ohniště není vidět, jak se Čmuk začervenal. Hned se brání posměváčkům:

„Vy byste se také lekli! Nebál jsem se, ale to nenadálé překvapení...“

„Ale Čmuku, nic se ti nesmějeme, že jsi utíkal, vždyť medvěd chtěl jen vědět, zdali trefíš zčerstva domů!“

Všichni se smějí a Čmuk se po nich ošklíbá.

„Nechte Čmuka, sám budu povídat!“ nabídl se Vratiš.

Hned bylo ticho a poslouchají.

„Byl jeden lovec a ten měl doma sovu. Vyvalovala oči a na každého jimi mžourala. A ta sova měla zvláštní zvyk: jak někdo promluvil, roztáhla křídla...“

Vratiš se odmlčel a drbal se po zádech.

„No tak vypravuj!“ pobídl ho Bogul.

„Roztáhla křídla...“ řekl Vratiš a znova se drbe.

„Tak dále!“ pobízí Svatorad.

„Opět roztáhla křídla!“

„To už víme, ale co potom?“

„Inu – roztáhla křídla,“ řekl zase Vratiš a dodal: „Ale teď to přijde.“

„Co přijde?“ ozval se někdo.

„Sova roztáhla křídla... A buďte zticha, začnu znova. Byl jeden lovec a ten chytil ušatou sovu. Seděla mu na bidýlku...“

Vratiš se usilovně drbe.

„Vypravuj!“

„Roztáhla křídla! – Vždycky když někdo promluvil, roztáhla křídla...“

A už na Vratiše letěla vlčí kožešina, na níž dosud seděl Dub. Hned za ní druhá, třetí. A ve chvílce byl zdlouhavý vyprávěč zasypán kožešinami, že ho ani vidět nebylo.

Žalostné kňourání se ozvalo z kouta do smíchu besedujících mužů. Štěňata byla totiž zalezlá do kožešin a teď se nemohou dostat ven. Válejší se děti div psíky neumačkají.

Dva muži, jednooký Čeda a Bogul, veleslavný košíkář, vyskočili, protáhli se dveřmi chýše zastřenými kožešinou a šli pro novou zásobu dříví. Vrátili se s plnými náručemi a s tvářemi začervenalými.

Vratiš je odstrčil od ohniště.

„Vy byste mi chalupu zapálili! Topit umíte jako naši milí Kotojedi...¹ Ti jsou náramně vychytralí; podpalují drobné třísky hrubými poleny, haha! Říkají: Když hoří silné poleno, to už od něho třísky snadno chytanou!“

Veselý smích hlaholí chatou. Vratišova slova byla přijata jako lechtivé pošmrání a bujná nálada besedníků se ještě zvýšila. Rádi si dobírali příslušníky rodu Kotojedů, jenž od nepaměti býval terčem posměšků všech ostatních praslovanských rodů. Zejména pak tehdy, když Kotojedi odmítli připojit se k veliké výpravě stařešiny Čecha a zůstali v staré vlasti. Silně jim asi znívá v uších, jak je tu často melou.

Jednooký Čeda, jenž vždycky mluví velmi rychle a obyčejně řeč poplete, začal vyprávět:

„Vy nic nevíte, jak Kotojedi umějí topit! Slyšel jsem, že měli sedm let vyhaslé ohniště... Jeden Kotojed na ně padl a ohniště bylo vyhaslé, a ještě se popálil, jak tam padl a popálil se...“

„Není možné, Čedo! Lžeš-li, lži chytře!“

„U prachu svého otce se vám zaklínám,“ volá Čeda, „že je pravda, co povídám! Ohniště bylo zarostlé kopřivami, padl do ohniště.“

„Nu, to se arci popálil!“ smáli se posluchači.

Pohotový Čmuk se přihlásil známým popěvkem:

*„Jsou Kotojedi chlapci předobří
a rádi spí
a rádi spí.“*

---

1 Kotojed – kdo jí kočky (koty).

*Jsou Kotojedi doma udatní,
však rádi spí
a pořád spí.“*

Konec posměšné písničky zpívali všichni a poslední verš několikrát opakovali, a to tišeji a tišeji, až nakonec napodobili usínající spáče. Potom se najednou hlasitě rozřehtali a bujně pohazovali rukama i nohama.

„Věřu, jsou udatní!“ naoko vážně řekl silný Dub. „Plivneš mu do očí – a Kotojed řekne, že to je boží rosa!“

Už se zase všichni smějí a hned také každý přihodil polínko na společný oheň veselosti.

„Aby nemuseli vstávat, mají vodu zavedenu až k ložím, že jim až do hrnků teče,“ vpadl opět jízlivý Čmuk a dodal:

„Ale jen za deště!“

Ted' se zúčastnil i Bogul, obdivovaný umělec košíkář:

„Však oni se dobře vyznají! Nehaňte je pro děravé střechy! Kotojedi přece dobře vědí, že se za deště chaty nepokrývají, a za jasného dne jim do nich beztoho neteče.“

„A pohostinní jsou! Nazvali si hostí, dali jim hrýzt kosti...“

„Nu, jen je tuze nepomlouvejte; není všechno pravda, co baby lžou!“

„Ale pravda je přece, že Kotojedi v noci košem hvězdy z vody lovili.“

„A sníh nad ohněm sušili! Však se divili, že je pořád mokrá...! No, co se smějete, vždyť je to pravda... A mohl bych vám i povědět, proč ti vykutálení Kotojedi chtěli sníh sušit...“

„Nu, pověz nám to, Bogule, pověz!“

„Povím teda, ale ne abyste to na mě Kotojedům řekli!“

„Spolehni se, bratře!“

„Kotojedi si chtěli nasušit zásobu sněhu, aby jej pak v létě mohli míchat do soli, když by si k nám přišli vyměňovat ji za naše pěkné kožešiny...“

„I hledme, hledme, chytráky. Myslili, že se dáme napálit! Troufají si vždycky dost...“

„Pravda! Víme přece, že čtyři Kotojedi vyšli řeku zpátky obrátit. Řeku neobrátili, ale slávy v rodě nabyli.“

„Ještě chytřejší byl jeden, jenž vytáhl z vrše velikou štikou. Nevěděl honem, jak ji usmrtit. I poradil mu druhý, aby vhodil rybu do vody a utopil ji.“

Chromý Vratíš se smíchem rozkašlal, že až zmodral a oči se mu zalily.

„Přestaňte už!“ volal na veselé přátele.

Ale napomínal marně. Už opět si někdo něco vzpomněl:

„Radili jednou Kotojedům, aby nešli dva najednou přes chatrnou lávku. Kotojed vzal tedy druhého na záda a –“

„Prásk! – Žbluňk! – Žbluňk!“ vpadli všichni do jeho vypravování hlasitými výkřiky.

„To jeden byl zase tak moudrý, že na jaře nezasel a chytrácky se smál, že mu v létě kroupy úrodu nepotlučou.“

„V Kotojedech mají chytrou věštkyni. Ta baba prorokovala, že bude v noci velká tma a po dešti tuze mokro... I čáry uměla znamenité – z ječmene kroupy a z prosa jáhly dělala...“

„Hahaha!“

Všichni se dali do zpěvu:

*„Jsou Kotojedi chlapani předobří
a rádi spí
a rádi spí.
Jsou Kotojedi po činu chytřejší
a pak spí
a jenom spí.“*

Už se chystali, že zase začnou rozjařeně pokřikovat, avšak na-
jednou ztichli.

Všichni strnuli. Tiše poslouchají, ani nedýchají.

Znova a znova zní poplašný roh rodové stráže.

Co se děje?

Ze všech zemních chatrčí Čechova rodu vylézají muži oblečení
v kožešinách. Zbraně mají v rukou. Vichřice hází sněhem.

Před stařešinovou chatou se sběhl houfec, poplašným troubením
strážní hlídky.

Muži rozčileně mávají oštěpy s bronzovými hroty a ostře nabrou-
šenými kamennými sekyrkami. Hlučně se ptají, zdali snad nepřítel
neútočí na jejich pokojnou osadu, založenou tu teprve v minulém létě.

Strážní hlídači vedou houfec vyšlapanou stezkou opodál na
vršek. Postrašené ženy vykukují ze zasněžených chat. Psi poskakují
kolem ozbrojených mužů; domnívají se asi, že vycházejí na lov.

Z návrší je vidět k poledni údolí Veliké řeky a za ní rozlehlou
rovinu, z níž v mlhách vyrůstá osamocená hora jako hřib. K půlnoci
se zvedá kopec za kopcem a konce jim není. Odtud lze obhlédnout
velikou část země. Proto zde bývá vždycky hlídka na stráži.

Tři zasněžené rovy naznačují, že tu jsou pochovány popelnice se
spálenými kostmi tří statečných členů rodu. Padli v nepředložené
srážce s domácím kmenem, když sem Čechův rod přitáhl, aby si zde
vyhledal nový domov.

Zdejší obyvatelstvo se potom smířilo a slavnou přísahou potvr-
dilo přátelství s rodem Čechovým i s ostatními, kteří s ním přišli
podle Veliké řeky. Od oné půtky již nebyl mír porušen. Co tedy teď?

Stráže ukazují na protější kopec za údolím tří pramenů.

„Co je? Co je?“

„Aj stařešino náš, Čechu, hle – dým!“

Z lesnatého hřebene vystupuje modravý dým. Je dost silný – to
asi z nějakého tábora, neboť žádná osada v těch místech není.

Stařešina Čech, muž mohutné postavy o půl hlavy vyšší nežli jiní muži jeho rodu, díval se chvíli na sloup dýmu. Pohrabal se ve vousech a starostlivě řekl:

„Vidím, vidím! Stráže máme bdělé, hned vše hlásily – nu, jděte prozkoumat, kdo tam je. Nenecháme se přepadnout!“

„Já půjdu, hospodáři!“ bez rozmyšlení se hlásí Dub.

„Já také, já také!“ přidávají se ostatní.

„Dobrá, moji milí, půjde vás deset,“ nařizuje Čech. „Dub vás povede. Bud' rozvážný, Dube, a do boje se nedávej, jen kdybyste byli napadeni! Nu, šťastnou cestu! Vše vyzkoumejte a přineste nám dobré zprávy! Půjde se vám špatně ve sněhu, stmívá se a ostře profukuje. Obalte si ruce kožešinami!“

Deset ozbrojených mužů vykročilo proti porážejícímu vichru. Jdou opatrně. Silný Dub prošlapuje napřed cestu sněhem. Za chvíli mizejí v zasněženém lese.

Obyvatelé vesničky se vracejí k hřejícím ohništím. Avšak obezřetný stařešina přikázal, aby byli připraveni k obraně na prvé znamení.

Stráže byly rozmnoženy. Obcházejí osadu vyšlapanou stezkou. Psi je doprovázejí.

Obloha se zachmuřila. Ani není vidět, kdy slunce zapadá. Dnes bude brzo tma.

Stařešina vylezl z chýše a obhlíží okolí. Po vyslaných zvědech ani vidu ani slechu. Dává zapálit na hrobech připravenou hromadu dříví, aby byla zvědům znamením.

Rychle se stmívá. Začíná chumelit. Poslové se nevracejí...

2

Tři ztracenci

Pozdě v noci ohlásilo štěkání psů návrat vyslaných zvěďů.

Z chatrčí, napolo zasypaných sněhem, vybíhají ospalí obyvatelé a svítí si hořícími větvemi.

Chumelenice přestala již skoro nadobro.

Všichni jsou žádostivi zpráv. Avšak poslové nic nevypravují. Stačí vidět, co ukazují.

Vlečou bídne smykové saně. Dotáhli a dotlačili je až před Vratišovu chýši.

Za matného svitu pochodní z březové kůry je vidět, že na saních leží polomrtvá žena a mladý hoch. Žena chvílemi slabě sténá, hoch nejví známky života.

Zvědové snesli ženu do Vratišovy zemnice, kde je nejvíce místa.

Za chvíli přišli ještě další, opozdilí zvědové. Hle, silný Dub nese v náručí malého hošíka, asi tříletého. Hlavu má opřenu o Dubovo rámě a spí. Zabalen je v hřejivé kožešině, podobá se medvídkovi. Přes obličej má staženou kapuci, obroubenou nádhernými liščími ohony. Inu, rodiče toho chlapečka dobře věděli, co chrání proti nejprudší zimě!

Vratiš rozfoukal oheň v chýši a v koutě urovnal lůžko. Tam položili vysílenou ženu a vlili jí do úst trochu teplé medoviny. Žasnou nad ní, jak je hrozně vyhublá. Je zřejmě nemocná.

„Však ona otevře oči, až se tu zahřeje!“ praví Vratiš soucitně.

„Co s tím hochem?“ ptají se muži u saní.

„Je zmrzlý, nechte ho tam!“ odpovídají z chýše. „Zítřka ho spálíme a pochováme.“

Muži vyklopili hochu do sněhu a odtáhli dlouhý smyk z cesty. V chýši se zatím bavili s hošíčkem. Klučina byl dobře zabalen

v teplých kožešinách a teď už mu nic není. Má asi veliký hlad. Mžourá po všech mužích, co se jich do zemnice natlačilo, a bojí se. Ustrašeně pobrekává; nahlas plakat si netroufá. Je tu tolik neznámých lidí!

Když mu někdo podal placku natřenou medem, hltavě se do ní zakousl, div se neudávil. Uslzené tvářičky se mu rozjasnily. Špulí hubičku a pátravě se rozhlíží. Někoho hledá. Vyvaluje oči jako pulec.

„Jak ti říkají, cvrčku?“ optal se ho Vratiš.

„Špu-lí-ček...!“ honosivě oznamuje chlapeček, velmi hrdý na své jméno, jež asi teprve nedávno dostal.

„Aha, Špulíček, Špulík!“ opakují muži směšně po klučikovovi a smějí se jeho pitvoření.

Vstoupil stařešina Čech. Hned bylo ticho.

„Bud' vítán, Čechu!“ pozdravil Vratiš.

Stařešina se podíval na ležící ženu i na klučinu a řekl:

„Už jsem slyšel, že jsme dostali hosty. Vida, hezký klučina! A tuhle...? Té ženě není tuze dobře...! Nuže, vypravujte, jak jste je našli!“

Dub hned začal:

„Šlo se nám sněhem namáhavě. Jen zvolna jsme postupovali. Došli jsme až na ten kopec, kde dříve z řídkého porostu vystupoval onen sivý dým. Mezi stromy jsme už nic neviděli a nemohli jsme tajemné tábořiště nalézt. Byli jsme velmi unaveni.

Najednou jsme přišli na lidské stopy! Byly čerstvé – i v šeru jsme je dobře viděli; bedlivěji jsme si je prohlédli a uznali jsme, že to jsou stopy mladého, lehkého lovce. Byl asi unavený – opíral se o hůl a jeho kroky byly plíživé.

Šli jsme po těch stopách. Snad nás dovedou k ohni – hádali jsme. Bylo už hezky temno, proto jsme šli velmi opatrně. Oštěpy jsme měli připraveny.

Ve sněhu jsme našli hochu. Nehýbal se, ale ještě žil...“

Teď vpadl nedočkavě Bogul:

„Nad ním stál veliký vlk a nejspíš chtěl už nebohého hochu roztrhat. Skočili jsme na vlka a bili jsme do něho. Zuřivě se bránil a měl ještě tolik síly, že nám potrhál nohavice. Když jsme ho chtěli oštěpem dorazit, uskočil do křoví. Nehledali jsme ho, protože jsme se nechtěli zdržovat. Daleko jistě nedolezl. Dojdeme si tam pro něj ráno. Hodí se vlčina na zimu!“

„Já jsem šel po hochových stopách zpět,“ navázal opět Dub, „a našel jsem skoro vyhaslé ohniště. U ohniště bídné smykové saně, na nich ležela bez vlády tato žena a u ní tento chlapeček. Víc už nikdo. Žádní nepřátelé, žádní lovci. Vykřikl jsem naše znamení a ostatní přinesli toho zmrzlého hochu...“

Každý z vyzvědačů vyprávěl chvíli.

Stařešina s vážnou tváří poslouchal jejich líčení, provázené výkřiky a názornými posunky, jak přidali umírajícího hochu na saně, jak všichni táhli a tlačili smyk přes strže, vršky a skaliska.

„Divím se, jak se tam na kopec dostali,“ začal opět Dub. „Hledal jsem ještě vůdce téhle nešťastné družiny, ale nikde nablízku nebyl. Snad zahynul již dříve. Vzal jsem škrvně do náručí a stoupal jsem za saněmi. Šlo se věru tuze špatně, byla to zlá cesta.“

„Chudáci!“ pronesl soucitně stařešina. „Kdo ví, z kterého jsou rodu a kam jejich pout' mířila!“

Pohlédl na ženu, která teď tiše spala. Uspokojen se obrátil k malému klučínovi.

„Posvitte mi na něj!“

Stařešina se zadíval na hošíka a ten najednou zatřepetal ručkama a volal: „Děde, děde!“

„U Svantovíta!“ vykřikl stařešina. „Vždyť je to hošík našeho slévače Vlka!“

Muži vyskočili ze sedátek plni překvapení.

To že by byl synek jejich druhá v rodě, jehož museli zanechat nemocného v starém domově, když na jaře vytáhli hledat nový domov? Ne, není možná! Jak by se teď v zimě dostal sem z takové dálky?

Stařešina Čech vzal hošíka na ruku a klučík vesele říká: „Děde, děde!“

„Tak mi ten brouček říkával v našem starém domově. Nezapomněl na mě,“ s radostným pohnutím volá stařešina.

„Je to on!“

Postavil hošíka na zem a posvítil si loučí na spící ženu. Nemohl ji poznat, byla velice přepadlá.

„Ne, stařešino, mýlíš se!“ odporují shromáždění muži.

„Náš bratr Vlk je daleko odtud a z takové dálky sem nemůže nikdo v zimě přijít.“

„Však ona nám ta žena všecko poví!“ řekl stařešina a dodal: „Teď ji nechte spát, je velice zesláblá.“

Venku za chatou se rvou psi. Osadou se rozléhá pronikavý štěkot. Muži vylezli z chýše a přísně volají na zběsilé psy. Do nejuživějších kopají, aby dali pokoj.

Znova poletuje sníh.

„Dostali se, čmucharové, asi někomu na zásoby a teď se o to perou...“ povídá si Vratiš a belhá se zpátky do chaty pro lepší pochodeň.

Strážce hlásí, že tu psi honili nějakého vlka.

„Aha, proto ten rámus!“

I stařešina vystoupil z chaty a chtěl se ještě podívat na zmrzlého hocha.

Když muži posvítili na nebožáka, spatřili na něm ležet schouleného psa, jenž jako by hocha zahříval. Líže si krvavé rány, jež asi utržil v boji. Schází mu půl ucha a na boku má strženou kůži.

Jakmile se stařešina přiblížil, zvedl pes hlavu a výhrůžně zavrčel. Teď bylo vidět, že je to silný vlčák, ale vyhublý a zle pokousaný.

„To není náš pes! Jak se sem dostal?“ diví se muži.

„To je pes, kterého jsme měli za vlka a málem bychom jej v lese utloukli!“ zvolal udivený Bogul.

Dub soucitně připojil: „A on jen bránil toho zmrzlého chlapce a pak se dobelhal za námi až sem.“

„Posviťte mi lépe na toho hocha!“ přál si stařešina. Když pak muži posvítili a on lépe viděl hochův obličej, vykřikl: „To je Vlček, syn Vlkův!“

Všichni byli tím objevem překvapeni.

Chromý Vratiš a silný Dub se už také přidávají k stařešinovu hlasu a tvrdí, že v nešťastných poutnicích poznávají rodinu proslulého slévače bronzu Vlka, jehož nemohl rod vzít s sebou na svízelnou výpravu do nové země. Ale ostatní muži se vzpírají uvěřit něčemu tak nemožnému. Chtěli odehnat psa z hocha, ale nedá se. Olizuje stále hochovu bílou tvář.

„Je to Vlček, věřte mi!“ znova tvrdí stařešina. „Zdá se teď malý, proto ho nemůžete poznat.“

„Není možná, není možná!“ rozumují muži. Nevěří, že by se mohla osamělá rodina teď v zimě dostat za nimi až sem. „Takovou cestu nelze vykonat ani silné tlupě!“

Sníh padá hustěji.

Stařešina potřásá hlavou a odchází. Zvláštní psovo zakňučení ho zastavilo. Stařešina Čech bere sám do ruky hořící pochodeň od Vratiše a znova si svítí na hocha.

Pes ucouvl před padajícími jiskrami. Jedna jiskra zasvítla rudým obloukem a smekla se v průvodu sněhových vloček na hochovu tvář.

Hochova ústa sebou zaškubala.

„Hola – há! Vždyť on žije!“ vzrušeně vykřikl stařešina Čech.

„A teď pohnul rukou!“ přidali okolostojící muži.

Rozčileni nenadálým obratem, vtáhli hned hocha do chýše a třeli jej sněhem.

Dlouho trvalo, než se ztuhlé údy uvolnily.

Konečně hoch otvírá oči. Ale mluvit ještě nemůže.

Muži si hlasitě oddechli. Dub si otírá čelo. Zapotil se, jak horlivě hocha třel.

„Ten pes tě, hochu, zachránil před zmrznutím!“ řekl dojatý stařešina.

Chromý Vratiš hodil ven z chýše kus suchého masa. Ještě než dopadl do sněhu, zaťal do něho pobíhající vlčák zuby.

Stařešina Čech vida, že je o všechny zachráněné poutníky postaráno, pohladil spícího Špulíčka, vylezl z chýše a volně kráčí ke své zemnici.

Po několika krocích je obsypán chumelícími se sněhovými vločkami.

„Dobrou noc, hospodáři!“ pozdravuje ze tmy strážný hlídač.

„Dobrou noc!“ odpovídá Čech, starosta a vůdce rodu. „Boží s námi všemi!“

3

Čechův rod

Za horami, od nás na půlnoc, je země Lužice. Tam žily v bronzové době četné rody popelnicového lidu. Příslušníci těchto rodů spalovali své mrtvé na hranicích dříví a pak popel sebrali a pochovali v hliněných nádobách – ručně zhnětených popelnicích.

Tento lid velmi trpěl lupičskými nájezdy severních sousedů. Ti přepadali a pobíjeli tamní obyvatelstvo, pustošili jeho chudé osady se skrovnými políčky, brali jeho stáda a mladý lid odváděli do otroctví.

Stařešina Čech se tedy zvedl s třemi silnými rody a odešel s nimi k poledni za lesnaté hory vyhledat nový domov. Vypravuje se, že Čechovi a jeho rodu hrozila krevní msta od sousedního rodu, a proto prý raději odešel.

Ostatní rody tam zatím zůstaly. Neodvážily se nejisté výpravy do neznámé země. Mnozí varovali, že v oné zemi bude domácí obyvatelstvo jistě se zbraní v ruce hájit svá pastviska a že zažene Čechovy zástupy zase nazpět s krvavými hlavami.

Když však věštebná znamení byla příznivá a vnitřnosti obětovaných zvířat bezvadné, řekl moudrý stařešina, že je vůle bohů, aby se připravené rody vydaly bez meškání na dalekou cestu.

Měsíce právě přibývalo, vyrazili tedy hned. Čech rozkázal, aby přivázali pletené pytle a kožené měchy se zásobami na hřbety dobytka a dali se k poledni podél Veliké řeky.

Rodina statečného Vlka, proslulého slévače bronzových jehlic a náramků, nemohla se zúčastnit výpravy. Zůstala doma. Vlka postihla těžká nemoc; ležel v zemnici a nemohl vstát z lože. Rod odtáhl tedy bez něho.

Vlk však slíbil při loučení stařešinovi, že přijde za rodem, jakmile bude stát pevně na nohou. Bez rodu nelze žít.

„Jakmile se usadíme v nové zemi, vzkážeme sem, aby i tyhle rody, co tu ještě jsou, přitáhly za námi,“ řekl stařešina. „Připojíš se, Vlku, k nim a bezpečně dojdeš i s dětmi k nám.“

Když rod odcházel, dal se chorý Vlk vynést na pahorek a do večera se díval k poledni na vrchy, za nimiž rod zmizel.

S Vlkem zůstala jeho žena Luba a dva nadějní synkové, jeden tříletý, druhý dvanáctiletý. Luba se starala o rodinu, jak jen mohla. Velmi jí pomáhal starší synek Vlček, čiperný a silný hoch.

Léto uběhlo, přišla jeseň a Vlkova nemoc byla horší a horší.

Jednou si Vlk zavolal ženu a staršího syna a řekl jim:

„Vím, že brzo zemru. Až mě spálíte, vydejte se na cestu za rodem. Zde jste sami a opuštěni, v našem rodu najdete přátele, pomoc a ochranu. Jistě vás některý rod vezme s sebou.“

A stalo se, jak pravil, podle vůle věčných bohů.

Zemřel, byl spálen a pochován na hrobovém poli předků. Rodina se pak připravovala na cestu.

Dva rody v sousedství byly ochotny vzít Lubu s sebou, až poputují za Čechem do nové vlasti. Ale ne dříve než na jaře, dojdou-li do té doby příznivé zprávy od Čechovy výpravy. Stěhovat se na zimu do neznámých krajin bylo by velmi pošetilé.

Nezbývá než přečkat do jara v starém domově.

Vlkova rodina se měla hůř a hůře. Byla bez ochránce a živitele. A rod je daleko za horami. Zde není nablízku nikdo, kdo by pomohl ubohým pozůstalým.

Na dovršení bídy ulehla i ustaraná Luba. Je tak zesláblá, že jen s námahou vylezla z chýše, aby se nadýchala čerstvého vzduchu.

Všecka starost o rodinu padla na staršího chlapce. A Vlček se opravdu statečně drží. Obstarává domácnost, jak může. Pase dvě kravky a několik ovcí, a ještě při tom často uloví zajíce nebo jinou drobnou zvěř. Dobře mu pomáhají jeho psi.

Jako zhoubná vichřice protáhl krajinou nepřátelský zástup a vše pustošil. Vlček se stěží schoval před lupiči do hustého ořeší, ale

o dobytek přišli. Zůstala mu jediná ovečka, zaběhlá v porostu, a potom psi. Všecko ostatní lupiči zajali.

Vlček utíkal domů, aby viděl, zda suroví nepřátelé snad nezabili matku a malého bratříčka. Srdce mu bušilo, že se musel několikrát zastavit a stromu se přidržet. Jindy doběhl z pastvin až domů bez zastávky.

Vkročil do chýše, nikdo tam.

Vyděšený vyšel a úzkostně se rozhlížel, kde se asi válejí mrtvoly jeho drahých. Většina chýší, které v osadě zbyly po odchodu rodu, byla rozházena. Lupiči v nich hledali kořist.

Psi začali štěkat a běželi zpět k pastvinám. Vlček vykřikl. Uviděl mámu, jak drží za ruku Špulíčka a potácí se pěšinou.

Šla mu asi naproti, a minuli se.

Doběhl k matce a popadl ji, že ji až porazil.

„Bylo to strašné, Vlčku,“ vypravovala Luba, „řádili hůř než divoká zvíř. Měli zlost, že nic nenašli. Všecky chýše byly prázdné a dobytek žádný. Byla jsem v zemnici uzavřena a čekala jsem, kdy se na mě vrhnou. Ale do naší chaty se náhodou nepodívali. Myslili si, že je také prázdná, a proto táhli dál... Měla jsem o tebe, Vlčku, veliký strach.“

„Já jsem se jim dobře schoval, mámo, ale dobytek nám všechen sebrali!“ hlásil Vlček a dodal:

„Jen jedinou ovečku nechtyli – tu bílou s černýma nohama – zůstala tam.“

„Přiveď ji, chlapče!“ řekla smutně matka. „Vezmeme si ji sem. Už nebudeš chodit pást...“

Vlček se rozplakal. Naplnila ho lítost nad ztrátou dobytka. Přichází zima – ach, bude jim tuze zle!

Špulíček také kňourá. Nebude dostávat mlíčko, nebude ho Vlček vozit na krávkě. Zlí lupiči!

Vlček hvízdal na psy a šel pro ovečku.

„Pojď sem, malá! Pojď sem, Parčucho!“ ozývalo se houštím jeho volání, až konečně zaniklo.

4

Na cestu!

V chýši ukládá Luba Špulíčka na lože, ale klučinovi se ještě nechce spát. Máma nedbá na jeho zdráhání, ví dobře, jak na malého caparta. Vykládá mu, že už kravičky sly spát, i kozy, i ovečky.

„A ty, Špulíčku, budeš také spát. Přikryji tě pěkně touhle kožešinou – ta je po tátovi, Špulíčku! To ti bude teplíčko!“

Malý filuta se ozval: „Mamko,... zazpívej mi něco!“

„Ty trapiči!“ řekla jakoby káravě ztrápená Luba. Přikryla hošíka a usedla si vedle něho. Ač jí není do zpěvu, přece slabým hlasem zpívá, vypravuje:²

*„Včera, včera za večera
ztratila se má ovečka.
Hej, kdo mi pomůže hledat
mou ovečku, mou jedinou?“*

*Šla jsem prosit denici.
Denice mne odbývá:
Ráno musím rozdělovat oheň.
Slunci, probuzenému slunečku.*

*Šla jsem prosit večernici.
Večernice mne odbývá:
Večer musím stlávat lůžko
pro slunečko unavené*

---

2 Podle staré lidové písně (F. L. Čelakovský).

*Šla jsem prosit měsíčka.
Měsíček mi odpovídá:
Mečem mne rozpůlili,
smutné je mé líce bledé.*

*Šla jsem prosit slunečko.
Boží slunce odpovídá:
Devět dní já hledat budu,
až ovečku přece najdu.“*

„Sluníčko najde ovečku,“ potichu si šeptá Špulíček a klidně usíná.
„Najde, najde – slunečko všecko najde,“ důvěřivě ubezpečuje matka, líbajíc buclatého hošíka.

Na ohništi vzplálo suché klestí.

Za chvíli se vrátil Vlček. A hle: přivádí ovečku šťastně nalezenou!

„Už ji vedu!“ volá vítězně.

„Nekřič! Špulíček spí!“ napomíná Luba.

„Kdes nechal psy?“ ptá se ještě statečného synka.

„Zůstali u potoka, chytají si ještě ryby,“ odpověděl Vlček, hrdý na lovecké umění svých psů.

* * *

Netrvalo dlouho po onom nepřátelském vpádu a přišla zima. Mrazíky zatvrdily půdu a sněhový poprašek pobílil všechen zemský povrch.

V chýši se topí dnem i nocí. Dým se valí střechou bez ustání, jako by chata hořela. Luba netrpí zimou, ale dost často ji trápí hlad. Vlček nestačí na vše sám, i když si Luba mohla teď opět sama obstarávat domácí práce. V okolí jim nikdo pomoci nemůže.

Zima bude krutá. Jak ji přečkají? Ach, u rodu by bylo dobře! Ale rod odešel za devatery hory, za devatery doly a zanechal je bédné samotě. Není jim pomoci...

„Co to kutíš, Vlčku?“ zeptala se Luba, když se synek už po několik dní zabýval kožešinami a řemeny.

„Připravuji se na zimu, mamko!“ odpověděl Vlček a pečlivě balil kousky sušeného masa.

Nazítří se vydal na lov a měl šťastný den – zasáhl šípem srnce. Dobře se najedli, a ještě mohli pěknou zásobu schovat.

Jednou za pěkného slunného dne si matka libovala:

„To je mi dohře! Od rána chodím a ještě mě nohy nebolí!“

Vlček hned zvolal:

„Mamko, tak zítra jdeme!“

Luba se na syna udiveně podívala a ptala se:

„Kam že půjdeme?“

„Nu, za rodem!“ řekl vážně synek. „Tady bychom umřeli!“

„Co tě napadá! Teď v zimě!“ odporovala matka rozvážně a víc o tom nemluvili. Ráno matka ještě ležela, a Vlček už stál u lůžka:

„Mamko, jsme připraveni!“

Luba se protrhla z těžkého snu. Právě se jí zdálo, že u ní stojí její nebožtík muž. Pozvedá paži, chce něco povědět – a vtom ji Vlček probudil.

„Co pravíš?“ otázala se Luba svého muže ještě v polospání.

Vlček myslil, že se matka ptá jeho, a znova řekl:

„Nu, mamko, jsme připraveni, rod volá!“

Matka vykoukla z chýše. Čerstvý vzduch jí ochladil hlavu a všecku ji osvěžil.

Před chýší leží na zmrzlé zemi tři psi. Po obou stranách hřbetů mají přivázáno po ranečku.

Vlček nedbal na překvapenou matku a vyvedl z chýše ovečku s černýma nohama. Sám si naložil vak s uzeným masem a sušenými rybami. Do ruky si vzal oštěp s lesklým bronzovým hrotem, jež kdysi sám s otcem ulil. Přes sebe navlekl luk. Sekyrku má za pasem, kde mu visí kožená kabelka s třecími dřívky na oheň, s bronzovým nožem a s několika pazourky.

„Vlčku!“ vykřikla konečně matka.

Synek si natáhl vydří čepici přes uši a klidně řekl:

„Mámo, vezmi si na starost Špulíka. Vzbud' ho – poběhne sám!“

Luba těžce oddychuje. Co dělat?

Má jít za rodem, k přátelům? Nebo má zůstat zde s dětmi bez pomoci, vydána zimním slotám? Vlček má pravdu, rod volá...

Už ví, co jí chtěl muž ve snu říci. Bez rodu nelze žít.

Ale ještě zaváhala. Necítí se dost silná podstoupit namáhavou cestu. A Vlček je přece ještě slabý chlapec.

„Co děláš, Vlčku?“ zvolala, když synek shodil ranec i všecko, co nesl, a lopotil se s kamenným balvanem, který měli jako sedátko před chýši.

„Chci ten balvan převrátit,“ řekl hoch pevným hlasem. „Tat'ka mi říkával, až jednou tenhle kámen převalím, že budu mužem...“

„Ale nejde ti to, vid', hochu?“ ptala se matka, dívajíc se na marnou námahu svého syna.

„Musí to jít!“ volá udýchaný a zčervenálý hoch. „Když ne takhle,“ a zapřel prsty pod balvan a zvedal jej vší silou, až se mu obličej námahou znetvořil, „tedy to půjde takhle!“ A popadl pohozený klaček. Vsunul jej pod balvan, zahoupal se trochu, opřel se, jak nejvíc mohl – a těžký balvan se zakolébal, nachýlil se a převrátil, až pod ním zadunělo.

Vlček zhluboka vydechl. Podařilo se. Je mužem.

Luba pohlíží se zalíbením na statečného hochu. Ano, chytrost je někdy nad sílu!

Ale nahlas syna nepochválila.

Vzala Špulíka z lůžka, oblekla mu punčochy ze zaječí kůže, medvědí nohavice a boty z kůže jelení, dala mu bobří čepici a vysadila ho z jámy. Sama se zahalila do medvědí kožešiny, do druhé medvědině z lůžka zabalila několik menších kožešin a kusy hrubých látek. I dvě misky přidala. Ranec pak svázala řemenem

„Bozi, popřejte nám šťastnou cestu!“

„Kéž dojdeme bez nehody!“

„Veliký Svantovíte, střež naše kroky!“

Loučí se s domovem. Vlhkýma očima hladí rodný kraj. Modlí se k rodné zemi:

*„Země otců,
v smutku opuštěna se choulíš!
Domove předků,
ležíš v mdlobě.*

*Jest zničena tato země,
není, kdo by se o ni staral,
není, kdo by mluvil,
není, kdo by plakal.
Slunce se skrývá před touto zemí.
A kde jsou její synové?
Odešli.
Ti, kteří zůstali, rozptýleni jsou,
nežijí ani, jsouce obklopeni bouří.
Jsou všichni hluší úzkostí.
Není tu zdaru pro nás ubohé!
I my odejdeme...
Za tebou, slunce naše,
za tebou zamíří kroky naše,
dobrotivý Svantovíte.“*

Zaplakala. Pak pohlédla na děti a otřela si oči. Posledními slovy zpřetrhala pouto, které ji svazovalo s touto zemí...

5

Přes hory a doly

Vlček se zlobil na psy. Každou chvíli se někam rozběhli nebo skočili do křoví, aby slídili po zvěři, a on aby na ně pořád křičel a prutem jim hrozil!

Raf už jednou ztratil ranec, jak se prodíral houštinami. Hup a Šerý zase pronásledovali hejno koroptví až kdovíkam. Vlček má své psy rád, ale po takovém provinění je potrestal. Musí je naučit pořádku!

Špulíčka cesta velice baví. Rázně si maličký vyšlapuje. Jenže se brzo unaví. Chvíli ho nese matka, chvíli Vlček.

Cesta je dost dobrá. Je pěkně umrzlo, takže se na mokřinách neboří. Snad dostihnou svého cíle dříve, než se rozpoutá krutá zimní nepohoda.

Míří stále k poledni. Jakmile dojdou k Veliké řece, půjdou dále podle ní. Stále proti proudu. Zabloudit nemohou.

Kvečeru byli všichni unaveni. Našli pěkný úkryt pod převislou skálou. Bylo tam hodně navátého suchého listí, jako by jim tu vítr lože připravil. Usadili se tam rádi a Vlček hned rozdělal oheň. Matka otevřela ranec a rozdělala maso. I psi dostali. Ovečka se pásla na suché trávě pod křovím.

Na noc se dobře zabalili do kožešin a přitiskli se k vyhřáté skále.

Vlčka brzy přemohla únava a spal jako zabitý. Špulíček si hověl jako doma. Matka nemohla dlouho usnout, ač byla také unavena. Hlavou jí táhly starosti. Dojdou šťastně?

Asi o půlnoci začali psi vrčel. Vlček vyskočil a postavil se s oštěpem před tábor. Psi byli ještě chvíli nepokojní, ale pak zase tiše ulehli.

Vlček přitáhl na oheň celý vršek zlomeného stromu a dlouho hlídal ležení, sedě opřen o skálu. Oči se mu zavíraly, až usnul.

Ráno uviděli vše bílé. Napadlo trochu sněhu. Setřáslí jej ze sebe, pojedli opečené maso a vydali se na další pouť.

Matka se tvářila velmi starostlivě. Což zhorší-li se počasí a napadne mnoho sněhu dříve, než dojdou k svému rodu?

Špulíček se radoval ze zasněženého lesa. Jak je to krásné! Ale když se na svahu překulil a sjel do trní, přestala se mu cesta líbit a vlezl si mámě na ranec. Sedí ve výšce a nožičky jí dal podle hlavy přes ramena. Ted' je zase veselý a baví mámu i Vlčka svým žvatláním.

Za polední zastávky se znova rozchumelilo. Cesta byla pak značně obtížnější. Luba byla již tak unavena, že nemohla dále; stoupání do kopce ji úplně vysílilo.

Dnes nebyla nablízku jeskyně ani skála, našli si tedy úkryt pod rozložitými smrky.

Ráno si přileželi. Byli zemdleni, že se jim ani vstávat nechtělo. Vlčka bolí záda; dlouho se nemůže narovnat. Když pojedli, matka zkoušela vzít ranec na záda, ale klesla pod ním. Vlček dal ranec stranou, rukama se drží za hlavu a naříká:

„Mamka je slabá, nemůže nic nést!“

Pocítil na sobě tíhu odpovědnosti. Zastává tátu, vůdce rodiny. Na něm je, aby si dovedl poradit. Do cíle dojít musí! Proto konec nářků! Bude vzdorovat všem nehodám a útrapám! Vždyť je muž!

Rozvázal ranec, přidal z něho něco na hřbet silnému Rafovi a zbytek uvázal na ovečku.

„Máma už nic neponese,“ povídá si pro sebe.

Luba se konečně zotavila tak, že mohla aspoň jít. Vyrázili tedy. Šlo se jim obtížně. Místy nemohou ani proniknout hustým porostem, jinde rokle a skály nutí k zacházkám. Sněží víc a víc. Už se boří někdy až po kolena do sněhu. Zpoceni jsou, že se z nich ze všech, i ze psů, jen kouří.

Špulíček nemůže dál. Matka, bledá jako sníh, namáhavě se opírá o hůl. Musí se zastavit.

Dostanou se dál? Špulíček už ani nohy ze sněhu nevytáhne, a nést ho – není sil.

Smutné tábořiště. Ani oheň nerozdělali. Usedli do sněhu.

Vlček přemýšlí co dělat. Po chvíli jako by ožil, vzchopil se, vytáhl sekyru a usekal dvě silné habrové větve. Odsekal haluze.

„Co robíš, hochu? Syrovým dřívím topit nebudeme!“ vytýká mu matka.

„Hned uvidíš, mamko!“ řekl Vlček. Našel v ranci řemínky a obě holé klestve³ svázal při silnějším konci tak, že šly křížem přes sebe.

„Pojď sem, Hupe!“ zavolal na psa, a když Hup přiběhl, sundal mu oba ranečky, ale zato za něho zavěsil spojené tyče, takže se dlouhými konci ploužily po sněhu.

„Koukej, mamko, to se Špulíčkoví pojede!“ zavolal Vlček, pyšný na své dílo.

Matka už pochopila, jaké vozidlo Vlček sestrojil, a vystlala smyk medvědí kožešinou. Na ni položila unaveného hošíčka.

„Ještě tě, Špulíčku, musím přivázat, abychom tě neztratili,“ spokojeně dodal Vlček.

Dal psům dvojí příděl žrádla. Psi zhltali zapáchající plesnivé ryby, na vzduchu sušené, a poněkud odpočinuti vydali se dále. Smyk se osvědčil. Jel skoro jako saně. Špulíček si pochvaloval. Hup táhl dobře, jen do vrchu mu museli pomáhat.

Dnes přespali v hluboké strži, kde nefoukalo. Za dne tu viděli mnoho vlčích stop, proto udržovali celou noc zvlášť veliký oheň. Nicméně vlci je přece přišli navštívit. Obcházeli velmi drze tábor a jednou se už vrhli na přivázanou ovečku. Avšak psi je zahnali.

Vlček a Špulík leží přitisknuti k sobě. Matka je dobře přikryla. Hoši ještě nespí. Škádlí se, skrčeni pod hřející kožešinou.

„Vlčku, přitáhni Špulíka k sobě a drž ho, aby se neodkopal!“ prikazuje Luba. „Já budu hlídat...“

---

3 Klestev – okleštěná holá větev.

Měsíc zasvítíl korunami stromů a po zemi se lesknou zlaté pruhy na stříbrném sněhu. Vlček vykoul z kožešinového pelechu, pohleděl na lesklý měsíční kotouč a najednou se hlasitě rozřehtal, až sebou házel.

„Co se směješ, Vlčku?“ durdil se Špulík, nespokojený s tím, že naň Vlček pustil zimu. „Já chci spát!“

„Hé – hehehe – hé!“ smál se Vlček ještě. „To byl hloupý medvěd! Myslí, že měsíc je kus sýra! Hehehe!“

„Kde je medvěd? Co si myslil?“ hned se dotazoval malý bratříček. Uhodl, že si Vlček asi vzpomněl na nějakou povídku. Nebohý tatínek jim častokrát vyprávěl. Vlček přitáhl kožešinu, aby na ně nefoukalo, dotýkal se hlavou hlavičky Špulíkovy a potichu začal:

„Jedné noci svítíl měsíc zrovna takhle jako teďka. Liška stála u louže a dívala se do vody. Líbilo se jí, jak měsíc hezky z vody kouká –“

„Měsíček kouká – ve vodě...“ opakoval si Špulíček.

„Potichu přišel hladový medvěd Pajda a povídá: ‚Liško, já tě sním!‘“

A Špulíček brouká: „Liško, já tě sním!“

Vlček vypravuje dál:

„Liška se lekla, div do louže nespadla. Ale nadarmo jí neříkali chytrá hlava. Hned si věděla rady a povídá medvědovi: ‚Strejčku, nebud' hloupý! Koukej, tuhle v louži je krásný sýr! To by bylo něco lepšího na zub!‘“

Medvěd Pajda se podíval do vody a opravdu tam viděl krásný, lesklý sýr. Hned měl na něj chuť. ‚Jenom jak jej dostat?‘ povídá a sliny mu od huby kapou.

‚To je, strejdo, lehké!‘ radí liška. ‚Pomoz mi vypít všecku vodu a pak se o sýr rozdělíme!‘“

Medvěd souhlasil a začal hned hltavě pít vodu. Liška jen čumáčkem v louži míchá, ale nepije.

Za chvíli je medvěd plný vody; víc už nemůže.

Povídá: „Liško, už to dál nejde, pomáhej víc!“ Liška, chytrá hlava, řekla: „Nuže, počkej tady chvíličku, já skočím domů pro hrnek. Lehko pak vodu vybereme!““

„Všecku vodu hrnkem vyleje,“ šeptá Špulíček.

„Liška odběhla. Medvěd si lehl do louže, až usnul. Když se probudil, byl sýr z louže pryč. A liška také...““

„Sýr byl pryč, liška byla pryč – měsíc byl pryč –“

„Liško – liško, kde jsi?“ volá medvěd, až to lesem hučí. Ale liška se neukázala. Od té doby honí medvěd lišku, kde ji potká. Myslí, že mu snědla sýr, když spal u louže. Ani kousek mu nenechala, lakomá...!“

To je příběh o lišce, chytré hlavě, a o hloupém medvědu Pajdovi. Špulíček zatím usíná. Vlček ho drží kolem krku. Matka přiložila na oheň několik těžkých kusů dřeva. V dálce zavyl vlk. Zimní noc je dlouhá...

Když ráno chtěla Luba rozdílet maso, byla velmi překvapena: našla ranec prázdný, a ještě potrhaný. To se jistě psi dostali v noci do rance nedbale svázaného a sežrali všecku zásobu!

Oh, zlá to nehoda!

Rozhněvaný Vlček popadl prázdný ranec a mlátil jím psy. Matka ho zarazila:

„Už se stalo, nemlat' je! Měli hlad!“

Vlček naříkal, že jim teď zbývá už jen několik uzených ryb. Zítra nebudou mít co jíst! Cítil v nitru trochu viny: měl maso lépe uložit a v noci pořádně hlídat!

„Svantovíte, velký bože, neopouštěj nás!“ zbožně vzdychla matka, spínajíc ruce.

6

Osada u Veliké řeky

„Víš, hochu, kudy máme jít?“ starostlivě se ptá matka. „Slunce vidět není – a mně se zdá, že nejdeme dobře k poledni...“

„Buď bez starosti, matko! Hle, tato říčka jistě teče do Veliké řeky a brzo k ní už dojdeme. Veliká řeka nás pak povede bezpečně.“

Hlad trápí naše poutníky. Nezbyvá než zaříznout ovečku Parčuchu. Vlček ji stáhl, ale dobře se mu to nepodařilo – nožičky utrhal. Když zabořil zkřehlé prsty do oveččiných útrob, ucítil na rukou příjemné teplo.

Luba řekla, aby rozdělal oheň, že ovečku připraví sama. Položila nasbíranou náruč klestí doprostřed ležení.

Vlček ještě nanosil zásobu paliva, aby stačilo na celou noc, a pak vrtěl oheň jako obyčejně. Dnes mu to dobře nejde. Prsty mu zatím na větru překřehly, že nemůže dobře vrtět dřívkem mezi dlaněmi. Zastrčil si ruce do teplého podpaží a chvíli se bezradně díval na připravené dříví.

Špulíček sedí na smyku a hraje si s Vlčkovým lukem. Napíná ručkou tětivu a volá: „Střelím pejska!“

Vlček vykřikl: „Hej!“ a vytrhl bratříčkovi luk. Nedbal jeho plačtivého kňourání a vmžiku ovinul tětivu luku kolem svého zápalného dřívka a nasadil je na svou vyzkoušenou vyschlou podložku, plnou černých vypálených dolíčků.

„Mamko, pojď mi přidržet vrtidlo!“ požádal matku. Když mu Luba pomohla, tahá lukem sem a tam, až se zápalné dřívko rychle točilo a vyrývalo z podložky černý doutnající prášek.

Jakmile se vyvalilo z podložky dost dýmu, odhodil Vlček luk a volným dechem foukal do černého prášku na podložce. Matka mu podala chuchvalec suché trávy a několik peříček.

Ještě zlehka foukl – a už ohníček zazářil!

Vlček opatrně přiložil suchý chomáček a ještě naň dechl. Vyšlehlý jasný plamínky a ohýnek zapraskal.

Ohřejí se! Ovečku upekli a zase se jednou dosyta najedli.

V noci se strhla nepohoda. Vichřice lámala větve, sníh padal v ohromném množství. Spali přituleni k sobě i se psy. Sníh je všecky zasypal, takže si museli zastrkat ochranné větve na způsob stříšky.

Ráno se rozzuřila bouře a trvala celý den. Teprve kvečer u skoro naráz všecho utichlo. I sníh přestal padat.

Vlček šel na dříví a přitáhl několik větví ulomených vichřicí.

Neposedný Špulíček vylezl na zasněžený pařez a chlubil se:

„Heleď, mamko, jak jsem vyrostl!“

Ale už byl jednou nohou ve vyhnilé dutině pařezu. Matka ho musela vytáhnout, aby si nohu nezlomil.

Vlček pomáhal matce bratříčka zvednout. Pak bystře pohleděl na pařez a potěšeně zvolal:

„Ten bude krásně hořet!“

A hned přenesl oheň k patě pařezu. I Špulíček přikládá klestí a ohníček se pěkně rozhořívá.

Za chvíli Špulík vykřikl:

„Vlčku, podívej se, jak to hoří!“

Pařez u kořene prohořel, oheň vnikl dovnitř a dým stoupal dutinou v bělavých obláčkách jako nejlepším komínem.

„Ten pařez nám vydrží až do rána,“ pochvaluje si Vlček. „Budeme mít teplo!“

Druhý den vysvitlo slunce. Vlček vzal luk a šípy a vydal se na lov. Snad něco zastřelí. Bořil se do sněhu, že sotva nohy vytahoval. Šel raději tam, kde byl sníh trochu sfoukán a prudkým vichrem pevně utlučen. Zpozoroval stopy dvou tetřívků, ale bylo by marné namáhat se za nimi do hustých křovin.

Na jednom smrku se houpala na vršku křivka.

Jistě tam má hnízdo, myslil si Vlček. Nestřelil po malém ptáku.

V beznaději se rozhlíží okolo a zdá se mu, že se tu nedaleko na hřebenu kopce šíří lesem světlna. Doplahočil se až na volné, skoro nezarostlé místo, jež se svažovalo příkře do údolí.

Najednou se zarazil a zahleděl se do údolí. Vykřikl:

„Hoj, tam je Veliká řeka. A co je tam na pobřeží?“

Vylezl na skalku, aby ještě lépe viděl, a teď rozeznal na konci údolí blízko Veliké řeky nějaké chýše. Ano, jsou to lidská obydlí – vždyť se z nich i kouří!

Hola! To musím hned povědět mamce!

Vlček se brodí sněhem tak rychle, co jen mu síly stačí. Vrací se po vlastních stopách ve sněhu a dobře trefí nazpět do ležení.

Matka se zaradovala. Osada nablízku!

Zapomněli na prožité nesnáze, na hlad i na slabost a statečně si razí cestu do hlubokého údolí. Naděje na blízký odpočinek a na občerstvení je posiluje tak, že necítí únavu.

Cesta údolím k osadě trvala déle, než si Vlček myslel. Matka už několikrát padla do sněhu a jen s největším sebezapřením zase vstala. Konečně dorazili k osadě. Psi ucítili lidi a štěkali. Psi z osady jim odpovídají a vybíhají z ohrady ven.

Byla by z toho psí rvačka, kdyby nevyšel z osady muž a nezahnal psy karabáčem.

Vlček poprosil muže, aby směli vstoupit do osady. Musel to třikrát opakovat, než muž porozuměl a než odpověděl, že mohou vstoupit. Mluvil hrubě a s cizím přízvukem.

Vlček se vrátil k matce a radostně jí hlásil, že smějí vejít.

7

Kupci

V osadě bylo jen málo chýší, ani ne deset. Je to asi zbytek nějakého upadajícího rodu stíhaného nemocemi nebo lupičskými přepady. Všude je vidět zřejmou chudobu. V dobytčí ohradě se krčí několik ovcí. Unavená Luba se těžce potácí za psím smykem. Z chatrčí, dopola zasněžených, vylézají muži, přivolaní strážcem.

Jsou oděni v kožešinách. I na nohou mají ovinuty kůže. Oči ospale přimhuňují, ale zato víc otvírají na nové příchozí ústa.

Za muži vystupují zvědavé ženy, málo jen oděné, jak právě vyběhly od ohniště. Zůstávají v pozadí u svých chýší a jen úšklebky a posunky se vzájemně upozorňují na nenadálé hosty. Několik bosých, skoro nahých dětí přiběhlo až ke smyku a přešlapují ve sněhu. Jsou špinavé a všem visí po nudličce u nosu. Pokoušejí se pohladit unavené psy.

Vlček se ohlédl po mámě. Luba přistoupila až k starému dubu, jenž stojí uprostřed malé návsi, a rukou se chopila jeho dlouhé větve.

Rozumí tomu. Matka se drží zdejšího rodového stromu – tím naznačuje, že se dává do ochrany této osady.

Budou přijati?

Luba kývla na Vlčka a on hned uhodl, co chce. Rozvázal ranec. Luba vyjímá dvě nejkrásnější kožešiny a podává je okolostojícím mužům. Neví, kdo z nich je náčelníkem, aby svůj dar nabídla jemu.

Muži stojí bez pohnutí. Teprve když přišla k velkému chlapovi s nezahojenou ranou na tváři a na krku a ten jí posunkem naznačil, aby kožešiny rozestřela na sníh, poznává, že je to náčelník.

Vlček v duchu přemítá, zdali to byl medvěd, kdo způsobil náčelníkovi hroznou ránu, nebo zdali snad náčelník nepadl na hořící poleno. Luba vidí na všech přítomných, že jim nenadálí hosté

nejsou příliš vítáni, a chápe to. Je zima, doba nouze, a rod je malý a chudý. Proto žádá pro sebe jen o přístřeší na krátkou dobu, co by si odpočinuli. Za trochu potravin ráda vymění cenné kožešiny nebo bronzové a jantarové skvosty.

Stěží domluvila svou krátkou prosbu.

Sklesla do sněhu.

Náčelník pokynul a muži odnesli Lubu do prázdné chýše.

Byli přijati!

Vlček chutě roznítil oheň ve vykázané chýši a složil v ní všechny jejich věci. I psy vzal dovnitř, aby se venku neporvali.

Přišly ženy a přinesly trochu mouky, křížal a nevelkého zajíčka. Špulíček dostal kousek tuku na kůži. Hned jej okusoval jako lahůdku.

Zas jednou budou spát pod střechou! Nevadí, že je nuzná. Sníh přikryl chatrnou střechu a největší díru ucpe Vlček snadno chvojím. Ostatními otvory bude aspoň odcházet dým z ohniště.

Jaká to slast, sedět zase v teplé chatě, v tichu, klidu, bez obavy před dravou zvěří! Vlček všecek ožil a radostně matce posluhuje.

Luba se rychle zotavila. Pocit bezpečí a pohodlí v zemní chýši jí dal novou sílu. Už i vesele hovoří s dětmi. Řekla, že je tuze ráda a že by tu chtěla zůstat po dobu největší nepohody – a třeba až do jara. Má přece dvě krásné medvědí kožešiny a na sobě bronzové náramky – a co nadevše: jantarový náhrdelník! Má se tedy čím odměnit za prokázané přístřeší.

Vlček také uznává, že nemohou teď na další cestu ani pomyslit. Vysílená matka by daleko nedošla.

Luba upekla dětem placky na rozžhavených kamenech. Jak jim po dlouhé době chutnají! Špulíček si vecpal celou placku do úst a souká ji do sebe, až mu oči vylézají z důlků.

Třetího dne, když se Vlček díval na proudící Labe, spatřil na řece dvě dlouhé lodice. Byly unášeny řekou, takže se rychle přibližovaly. Přivolal pokřikem osadníky na břeh.

Na lodicích je po pěti plavcích.

Jsou to kupci.

Již zpozorovali houfec lidí na břehu a stočili k nim lodi. Přistali a hned žádají o pomoc.

Do jedné lodi teče prasklou puklinou. Nutno ji spravit. Z druhé lodice vynesli mrtvého kupce. Položili ho na břeh a chvíli stáli mlčky kolem něho. Pak hovořili s náčelníkem osady.

Vlčkovi bylo divné, že se tu kupci objevili v tuto pozdní roční dobu, ale vyptávat se nechtěl. Nicméně vyposlechl, že se tito kupci zdrželi nějakou nehodou, při níž jeden z nich byl těžce zraněn, a teď jim na lodi umřel. Pospíchají domů, aby dopluli dříve, než řeka zamrzne.

Může se tak stát brzy – však podél břehů jsou již široké ledové okraje a v proudu pluje mnoho tříště.

Kupci brzo ucpali spáru koudelí, ale nechystají se odplout. Nastávající večer je přiměl, aby přenocovali v osadě. Odjedou tedy až zítra. Mají prý před sebou ještě pět dní cesty.

Ale co s nebožtíkem na břehu! Za chvíli už čilý Vlček věděl, co bude. Kupci se rozhodli mrtvého zde spálit. Už také snášejí z lesa dříví a budují velikou hranici. Zítra tedy bude pohřeb a teprve potom kupci odplují.

Vlček sháněl jednoho svého psa, který mu někam zaběhl. Chtěl se zeptat skupiny mužů zdejší osady, zdali ho neviděli. Muži právě s dvěma kupci živě rokují. Než k nim Vlček došel, zaslechl své jméno. Náčelník osady mluví o něm. Proč? Co to znamená?

Hoch skočil za posvátný dub, u něhož právě byl, a za ním skryt vyslechl část rozprávky.

Co uslyšel, bylo tak hrozné, že se zhroutil jako podřátý. Bylo štěstí, že se zrovna v tu chvíli okolo honili psi a rozmlouvající muži nezaslechlí slabé zaúpění, jež se Vlčkovi vydralo z úst. Jinak by po něm jistě skočili, neboť právě on nesmí zvědět, o čem se umlouvají.

Vlček se schoulil pod stromem a jen hlavu opatrně pozvedá, aby mu nic neušlo. Ale rozmluva mužů se již patrně končila.

„Ano, ale teď ty děti ještě plašit nebudeme, byl by z toho velký křik,“ řekl náčelník oběma kupcům a přijal od nich lesklý bronzový meč. „Dost času ráno, až se rozední!“

Kupci jeden po druhém potřásali náčelníkovi rukou a říkali: „Ujednáno!“

Zraněný náčelník se spokojeně ušklíbl. Pohladil zálibně pádný meč a švihl jím naprázdno, až to zafičelo. Přitiskl pak skvělou zbraň na prsa a odešel do své skrýše. Ostatní muži šli pomalu k plápolajícímu ohni a tam spolu ještě dlouho rokovali.

Vlček se už odkradl do chaty. Usedl na lože a díval se vyjeveně před sebe. Nemohl ani promluvit. Jeho ještě dětská hlava nemůže snést příval bouřlivých myšlenek.

„Co je ti?“ ptala se ho matka. „Uřkl tě někdo?“

„Maminko, maminko!“ rozplakal se Vlček.

Matka myslila, že ho něco bolí, a chvíli ho konejšila. Konečně si Vlček vzpomněl, že už je přece muž, a že se proto nesmí poddávat zoufalství. Upokojil se a jen usilovně přemýšlel, jak uniknout hrozícímu strašnému osudu.

8

Na útěk

V noci zatahal Vlček matku za nohu: „Maminko, vstávej!“

„Co je, hochu?“

„Vstávej, musíme pryč!“

„Máš těžké sny, vid', chlapče?“

„Nic se mi nezdá, jen pospěš a buď zticha!“

Matka už znala Vlčka. Věděla, že by ji bez vážné příčiny neburcoval, a polekala se. Řekla jen:

„Milý hochu, buď rád, že sedíme v teple! Kéž by nás tu nechali celou zimu! Já daleko nedojdu, jsem tak slabá!“

„Už jsem na to myslel,“ odpověděl Vlček a pobízel matku ke spěchu.

Dohořívající uhlíky v ohništi jen skrovně osvětlují vnitřek zemnice. Vlček je rozfoukal, zatímco Luba vázala kožešiny a lůžka do rance.

„Kde je všechno ostatní?“ ptá se udivena.

„To už je venku. Dej sem ranec a vezmi Špulíčka do náručí, aby se nevbudil! Mohl by křičet... Tak, teď tiše za mnou! Nesmí nás být slyšet. Proto cestou ani nepromluv, mnoho na tom záleží!“

S rancem na zádech se Vlček plíží napřed. Vyšlapuje matce stopy ve sněhu. Hned od chaty se dává stranou dozadu. Vyhne se tak všem chýším. Vede matku k malým vrátkům v ohradě. Dobře si večer všecko prohlédl a promyslel, takže jde najisto.

Okamžik poslouchá. Ticho, klidná noc. Strážce osady se psem chodí u hlavních vrat. Vlček vyvrátil vzpěru, otevřel branku a všichni vyšli. Nikdo je ve tmě nezpovozoval.

Venku je připraven velký smyk se dvěma psy, zapřaženými za sebou. Luba zprvu ve tmě nic nevidí, až když si za chvíli zvykla,

poznává v slabém sněhovém přísvitu oba psy. Když je pohladila, slabě zakňučeli.

„Tu se povezeš ty, mámo, až nebudeš moci jít,“ řekl Vlček.

„U všech bohů, řekni mi, hochu, co to má být?“ žádala matka o vysvětlení.

„Abys věděla, matko,“ tiše vykládá hoch, „řeknu ti to... Zítra budou spalovat toho mrtvého kupce... A my, já a Špulíček – ne! – až někde dále ti to povím... Ty bys mohla vykřiknout a bylo by po nás veta!“

„Ach, mám starost, Vlčku! Něco zlého se na nás chystá, vid’!“

„Ticho, mamko!“ napomíná Vlček. „Musíme hned odtud!“

Luba uložila Špulíčka na smyk a brodí se sněhem za spřežením, jež vede odvážný Vlček.

„Okoukl jsem si trochu zdejší okolí,“ řekl hoch, aby dodal matce mysl. „Vím, že tudy vede dost daleko ušlapaná cesta, a řeka nás povede. Špulíka zatím necháme na smyku, pak si také sedneš, až nebudeš moci šlapat...“

„Tady je sněhu!“ stěžuje si Luba. „Sotva nohy vytáhnou.“

Noční temno tiskne poutníky k zemi. Jsou jako bezmocní červi. Jen nepatrně posunují nohy kupředu, drží se smyku a spoléhají na přirozený pud věrných psů. Jako slepí tápají houštinami. Jen děs za nimi je pudí vstříc neznámé divočině.

Zavál vítr. Začínají poletovat drobné vločky.

Vlček tápe holí dopředu, aby snad nesjeli do zrádného dolíku. Táhnou krok za krokem.

„Mámo!“

„Copak, Vlčku?“ ptá se ustrašená Luba. „Já nevidím na tři kroky...“

„Mamko, toho nebožtíka budou ráno spalovat – a hledají živé oběti, aby kupci po smrti sloužily...“

Vlček těžce ze sebe vypravuje tato slova a horký dech mu rozžhavuje rty.

„Vlčku, probůh! – Děsím se...“

„Ano, mamko, já a Špulíček máme jít s kupcem na hranici...“

„Oh, oh, oh! Mně pukne srdce...!“

Luba se svalila na plouživé saně.

Vlček si vytřel snůh z očí a postrčil saně, aby se rozjely.

9

Pronásledování

Chvilí hustě sněžilo. Naši poutníci musili zastavit. Vlček zjistil, že by byli málem sjeli do potoka.

„Nezbývá než počkat do rozednění,“ řekla matka a sedla si na smyk k Špulíčkoví. Psi spali zabořeni v sněhových jámách.

Vlček duchem prodlévá v osadě, z níž právě uprchli.

„Ti se podiví, až nás ráno nenajdou!“ říká si spokojeně. „Jen aby je nenapadlo nás honit!“

Dlouho odpočíval v polospánku. Už mají na sobě sněhu na tři prsty vysoko. Chumelenice pomalu přestává. Konečně začíná svítat. A už je možné rozeznat nejbližší stromy.

Vlček strhal závěje visící nad korytem potoka a pobídl psy kupředu. Špulíčka si musili v hlubokém sněhu s matkou podávat. Pomohl ještě psům vytáhnout smyk a šťastně se dostali na druhý břeh.

Tu byla zlá cesta. Závěje, křoviny, skaliska a hluboké strže je velmi zdržovaly, třebaže již bylo lépe vidět.

Mlha se zvedla a otevřel se krásný pohled na labské údolí.

Široká řeka proudí mezi vysokými skalnatými kopci. Vše je tiché, nehybné, jen bílé kry volně plují po černé hladině.

Matka je již opět tak slabá, že si musí lehnout na smyk. Libuje si, že jej prozíravý Vlček včas připravil. Jeho strašnou zprávou je tak zdrcena, že nevydrží jít víc než jen vždycky několik kroků po chvíli odpočinku.

Vlček vpředu hledá cestu a řídí smyk s bratříčkem. Táhne jej hbitý pes Hup, stejně starý jako Špulíček. Velký smyk, tažený Rafem a Šerým, má již cestu prorazenou.

Když zase jednou oddechovali, aby nabrali nové síly, zahlédl Vlček nějaké tmavé postavy. Pohybují se ve stopách, které zanechaly smyky.

„Matko, jdou za námi!“ vykřikl.

„Běda nám! Neunikneme!“ zaúpěla Luba.

Tak chytrý Vlček byl, aby věděl, že další útěk je úplně beznadějný.

Pronásledovatelé je dostihnou za chvíli. Jsou vzdáleni sotva na tři dostřely šípem. Nicméně znova se vzchopil. – Bude zápasit do posledka jako muž.

Rázně pobídl psy a hnal je v zoufalém úsilí k labskému pobřeží. Luba vystoupila ze smyku a jen se ho rukama přidržovala, aby psům ulehčila.

Chvíli jeli dost rychle. Vlček podněcoval psy, takže proráželi závějemi a hrnuli se vpřed, jako by sami věděli, že jsou pronásledováni. Luba jim ani stačit nemohla.

Avšak – všecka námaha byla marná: před prchajícími vyvstala neočekávaná překážka.

Strmé pískovcové skály zatarasují cestu. Nikde průchodu. Klepy⁴ se táhnou až k řece jako ohromná zeď a sahají až do vody. Jediná záchrana by byla, kdyby se podařilo vystoupit klikatou cestou na hřeben kopce a skály obejít. Ale na to už nezbývá čas ani síly.

Pronásledovatelé tu budou co nevidět. Znají dobře krajinu a vědí, že uprchlíci narazí na tuto nepřekonatelnou překážku. Budou chyceni. A pak –?

Luba padla na smyk a zoufale zabědovala. Už v duchu viděla, jak jí zlí lidé berou děti a odvlékají je na hranici...

Vlček pojednou švihl proutkem po psech: „Vzhůru, Rafe! Zaber, Šerý! – Napni síly, Hupe! Vjá! Vjá!“

Oba smyky sebou trhly a řítí se po svahu dolů k řece.

Vlček pobízí psy k největší rychlosti. Štve je svými loveckými pokřiky i ranami prutem. V této chvíli vrcholného nebezpečí pocítil v sobě sílu dospělého člověka. Vyklouzl mu totiž bezděky z úst výkřik: „Taťko, taťko!“ – jako když býval ještě malý a někdy v nesnázi

---

4 Klepy – svislé skaliny.

volával otce na pomoc. Jako by ho v tu chvíli otcův duch vyslyšel a vstoupil do něho. Vlčková síla se zdvojnásobila. Tahá a tlačí těžké smyky přes překážky, že by se nikdo takové síly u dvanáctiletého chlapce nenadál.

Jde to teď kupodivu dobře. Jen Raf u malého smyku se příliš boří do sněhu a s vyplazeným jazykem skučí, když někdy uvázne v kypré závěji. Vlček ho musí někdy za kůži vytáhnout na povrch. Ještě že to jde teď pořád z kopce.

Luba se má co držet, aby ze smyku nespadla. Však si už myslí, že je všechno stejně marné. Stopy saní jsou patrné jako vyrytý žlab, takže pronásledovatelé je docela zřetelně vidí. Nemohou z takové stopy sejít. Nic už Lubu s dětmi nezachrání.

Vítr k nim přináší vítězné výkřiky pronásledovatelů. Už je tedy uviděli! Radují se, že uprchlíky dostihli.

Udýchaný Vlček neztrácí ani okamžik hledáním a uvažováním. Hbitě stáhl smyky až k samé řece. Podle břehů se táhne na vodě dost široký ledový pás. Vine se i podél skal.

„Vlčku, vjedeš do řeky!“ zoufale varuje Luba.

„Nemůžeme jinak!“ vysvětluje statečný syn. „Tuhle při kraji je trochu ledu, snad nás udrží...“

Na tento okraj Vlček zajel. Led sice zapraskal, ale udržel je.

„Mamko, bozi s námi! Bud' se proboříme, nebo se zachráníme... Kupředu, Rafe, za námi smrt!“

A již se spřežení řítí po lupajícím ledě. Vlčkovi rozčilením cvakají zuby. Modlí se k duchům: „Taťko, děde i všichni předkové, pomozte nám!“

Vtom se jedna postranice velkého smyku smekla do vody. Ouvej, Luba se řítí do vody... Ale duchové pomohli a matka se zachránila. Odlomené kousky ledu bere proud.

Chce jít dál, ale je tak ustrašena, že se jí nohy třesou. Musí zas ulehnout na smyk.

Vlček poučen nehodou dává pozor, aby nezajeli až k samému okraji ledu, kde jej vroubí jen slabá, křehká tříšť. Chybný krok nebo neopatrné sklouznutí – a jsou v hlubině!

Pronásledovatelé již přibíhají k řece. Za chvilku dohoní uprchlíky, kteří právě objíždějí strmé skály.

Tu je nebezpečné místo. Led je rozpukaný a ledové kry jsou k sobě jen slabě připojeny. I vodu je vidět v mezerách.

Vlček je připraven na všecko. Projedou – nebo zahynou? Pronásledovatelé už jsou tu.

Na břehu se zastavili. Radí se, mají-li také vstoupit na okrajový led. Dva z nich se naň odvážili a zkoušejí jeho pevnost. Volají na ostatní, že led sice praská, ale že je unese. Hrnou se tedy vpřed a vítězně pokřikují.

Vlček ve velikém spěchu nedal dost dobře pozor a najednou se octl ve vodě; šlápl na místo slabě zamrzlé. Ani nevykřikl, hned se hrabe ven. Usilovně se chytá ledu, ale ten se jeho tíhou kus po kuse ulamuje.

„Vodník mě chytá za nohu!“ vykřikl.

Luba vyrazila z hrdla zoufalý sten a vyskočila ze saní. Tím pohybem se celý smyk stočil, takže se jeho klačky⁵ dostaly až do vody. Vlček se okamžitě chopil jedné klačky a šťastně vylézá.

Matka vši silou zadržovala smyk i psy, aby snad všecko nesklouzlo do vody. Zmáčený Vlček nemá ani kdy se oklepat a hned tahá psy dál od rozlámaného kraje. Díra v ledu se rychle šíří a celé spřežení by již málem bylo pohlceno vodou.

Sotvaže vyvázli z tohoto nebezpečství, dává se veliký pás ledu, po němž právě přejeli, zvolna do pohybu. Vlčkovu proboření jej uvolnilo. Víc a víc se stáčí do proudu a rychleji a rychleji pluje po mocné řece. Jen taktak se uprchlíci zachránili na pevném ledovém pásu ve stínu vysokých skal.

---

5 Klačky – postranice u saní.

Odtržená kra odplula již na několik sáhů daleko, když sem dorazili pronásledovatelé a spatřili, co se stalo.

Proudící voda před nimi!

Zlobně křičí, hněvivě hrozí pažemi a dupají. Ale je konec! Nemohou dál uprchlíky pronásledovat.

Prostor volné vody se šíří víc a víc. Vlček padá matce do klína a objímá ji.

„Jsme zachráněni!“ praví vroucně a blyštivé perličky mu klouzají z očí po tvářích.

Špulíček se probouzí. Odhrnuje si kožešinu z tváří a volá:

„Vlčku, to se mi hezky jelo...“

„Špulíčku, tys celou cestu prospal!“ řekl mu bratr vesele a zavolal:

„Vjé, vjé – jedeme dál! Kupředu – proti plujícím ledu...!“

10

Vlci

Luba se radovala, že šťastně vyvázli, ale dále jet po ledě už nechce. Je to přece jen příliš nebezpečné.

„Přituhne-li mráz, pojedeme po ledě, ale takto nechci na led ani zanic! Buďme rádi, že nás Svantovít ochránil, a nepokoušejme ho podruhé!“

Vlček poslechl a vyvedl psy opět na suchou zem. Mohutný skalní ostroh je nyní bezpečně chrání od dalšího pronásledování. I dále však nové kopce příkře spadají do vody, takže nelze po břehu postupovat. Nezbyvá tedy než některým údolím vyjet nahoru na hřeben.

Vlček je spokojen. Řeka tu činí velikou zatáčku. Doufá, že si takto zkrátí cestu.

Jede se jim arci velmi těžko. Nejvíc je zdržuje nekonečné heblí⁶. Někdy se v něm tak zachytí, že nemohou ani zatočit, a Vlček musí svou ostrou kamennou sekyrkou volný průchod pracně vysekávat.

Oteplilo se, a Vlček dokonce tvrdí, že krápe.

Na Špulíčka spadla ze stromu peřina sněhu a zasypala ho. Vlček mu hned pomohl a hošík prskal a vytíral si sníh z očí. Nezaplakal, hned se své příhodě smál.

Horší bylo, že jim Hup, dobrý tahoun, vysílením klesal. Vlček teprve teď zpozoroval, že je Hup na hřbetě odřený od tlačících kleství. Vypřáhl jej, aby si odpočinul, a sám za něj nyní se Šerým táhne veliký smyk s matkou. Jde to velmi těžce; zdá se, že vrch je nekonečný. Vlček přemýšlí, jak by mohl Hupa lépe zapřáhnout, aby se nedřel.

---

6 Heblí – nízké křoví.

Za chvíli se jim přihodila nová nehoda. Raf se zabořil do hlubokého sněhu, z něhož nemůže saně vytáhnout. Špulíček se skulil do závěje a namáhavě se hrabe ven.

Vlček vytáhl smyk a hladil těžce oddychujícího psa. Přitom si všiml, že Raf je také odřený. Jistě trpí bolestmi.

Vlček se ulekl. Věděl, že na zdatnosti psů záleží jejich záchrana.

Ale už má nápad! Vyhledal v ranci vypelichanou zaječí kožešinu a podložil jí zkřivené klestve na Rafově hřbetě. Aby pes kožešinu neztratil, dobře ji přivázal.

„Teď tě už nic nebude tlačit!“ řekl a spokojeně pohlíží na svůj vynález.

Matka ho pochválila a připomenula mu, aby takový polštářek udělal i Šerému, který už má také bolák na bedrech.

Chtěla synovi ulevit a vstala ze saní. Vlček si na ně složil svůj ranec; a tak přece – s napětím všech sil – dosáhli konečně hřebenu vrchu. Tu padli všichni do sněhu a ani nepromluvili. Těžce oddychovali.

Dnes již nelze dále.

Vlček ucítil na své tváři horký čenich. To Hup k němu přilezl a lísá se.

Vlček se pozvedl ve sněhu a pátravě pohlíží na znaveného psa. Nelíbí se mu. Jeho světla jsou zakalena, čenich horký – Hup je jistě nemocný! Námaha dlouhé cesty psa zchvátila.

Věrný pes slabě vrtí ohonem, kalnýma očima smutně hledí na svého pána.

Vlček vylovil v kabelce kousínek suchého masa, ožvýkal jej a hodil Hupovi. Pes očichal maso, vzal je do huby, ale zas je nechal vypadnout. Hup nežere! To je zlé znamení.

Hoch s povzdechem pohladil psa. Vyhrábl ze sněhu kousek masa a sám jej snědl. Pak se dal do obvyklé táborové práce. Vyhrabali si dolík ve sněhu a vystlali jej kožešinami, které jim ještě zbyly. Jídla měli už namále.

Luba řekla, že připraví kaši. Vlček rozdělal oheň, vyhrabal ze sněhu několik kamenů a dal je do ohniště rozpálit. Do koženého měchu nabral sněhu a naházel naň horké kameny. Kameny syčí, sníh se rozehřívá. Zatím se už rozpálily jiné kameny. Vlček je hůlkami vyhrabává z ohniště a skládá do měchu. Vychladlé kameny předtím z měchu vyndal. Malý Špulíček si nedal dnes vzít úlohu topiče a přikládá dobře.

Matka zatím připravila misku černé mouky a zavařila kaši. Vlček do ní přidal suché maso, které rozřezal na kousky. Něco plesnivých okrajků dal i psům. Mnoho ne, protože zbývá už jen nepatrný kousek. Zítra dojedí poslední zásobu potravin. A pozítří...?

* * *

Druhého dne byla obleva. Chvillemi prší; mlhy se válejí po lesích. Psi tahají těžké nohy z mokrého sněhu. Vlček je tak unaven, že padá vysílením a hladem.

Dolezli ještě pod nakloněnou skálu a našli úkryt jako pod střechou. Dojedli poslední zbytky potravy. Na ubohého Hupa se nedostalo. Stejně leží stranou a nejeví zájem o jídlo.

V noci se obrátil vítr a přituhlo.

Sníh dostal tvrdý, pevný povrch, takže se jim druhého dne jelo mnohem lépe. Luba se opírala o hůl, a tak mohla jít. Šerý utáhl smyk sám.

Jen kdyby měli co jíst! Hlad hryže vnitřnosti!

Z vrchu uviděli opět široký pás Veliké řeky. Vlček tu střelil šípem tetřívka, ale netrefil dobře. Pták, střelený do křídla, přenesl se ještě přes rokli a zapadl někam do mlází.

Utábořili se a Vlček se vydal s Rafem a s Šerým na lov.

Našli stopy mohutného zubra. Na tak veliké zvíře si Vlček ovšem netroufal. Pak marně slídl, až najednou psi vyplašili z pelechu zajíce. Hned se hnali za ním. Vlček ani neměl čas spustit luk. Šel po

stopách psů a po dlouhém lezení sem i tam – jak zajíc kličkoval – našel oba psy ve sněhovém dolíku. Trhali ušáka. Žrali tak hltavě, že z rozervaného zajíce zbývala už jen hlava, kusy kůže a běhy.

Smutně se hoch vrátil na tábořiště.

Matka se naň jen podívala a už se ani neptala, zdali něco ulovil.

„Co to máš na tváři?“ otázala se za chvíli.

„I to nic není! Větev mne trochu škrábla. Zalepím to pryskyřicí...“

Špulíček se z hladu rozplakal. Utišil se, až když dostal žvýkat řemen.

„Hupe, pojd' sem, pojd'!“ zavolal Vlček na slabého psa. Mlčky ho hladil a pak ho odvedl kousek stranou.

Za chvíli se vrátil a hodil zaříznutého psa k ohništi.

Pomohl matce psa stáhnout a vykuchat. Vnitřnosti pověsil opodál na strom tak vysoko, aby na ně psi nedosáhli. Dá jim je až ráno, dnes měli zajíce.

Luba otřela bronzový nůž o sníh a nabodla vykuchané psí tělo na hladkou větev. Vlček zatím rozdělal větší oheň.

První kousek vonící pečeně dostal Špulíček.

Psi se najednou zvedli a nepokojně zavětrili.

Okolo ležení se mihl nějaký stín. Vlček zbystřil zrak a uchopil oštěp. Psi zavrčeli, najednou zaštěkali a skákali okolo tábora.

Několik kroků od ležení zapraskaly větve stromů. Tam, kde Vlček pověsil vnitřnosti zabitého psa.

„Mámo, vlci jsou tu!“ vykřikl hoch a skočil proti vlkům, kteří skákali na strom. Ještě se jim nepodařilo strhnout vnitřnosti na zem. Vlček bodl jednoho oštěpem, ale hned musel rychle uskočit pod ochranu ohně. Vlci se po něm zuřivě hnali. Byli asi hladoví.

„Mamko, příkládej!“ pobídl Vlček matku a znova se vrhl proti vlkům. Ti široce rozvírali tlamy a cenili ostré tesáky. Couvli sice před oštěpem srdnatého hochy, ale chytře se rozestoupili, aby mohli útočit ze tří stran.

Vlček však postřehl nebezpečí včas a vrátil se k ohni.

Zapraskaly větve – a mohutný vlk strhl pověšené psí vnitřnosti. Ostatní vlci se s ním hned rvali o kořist. Toho využil Vlček, vzal z ohniště silnou hořící větev a rozehnal se proti vlčí smečce. Luba s oběma psy hájila ležení z druhé strany.

Před sršícími jiskrami vlci prchají. Však jich Vlček několik na hřbetech připražil. Naneštěstí však hořící větev uhasla – honem tedy zpět do ležení! Ej, jak je tam teď daleko!

Silný vlk, který strhl vnitřnosti ze stromu, uviděl hocha, že utíká, a několika skoky mu byl v patách. Vlček se ohnal klackem, ale za-bořil se přitom do sněhu tak, že padl naznak.

Matka právě přihodila náruč chrastí na oheň. Plameny vzplály a jasně zasvítily. Uviděla ležícího syna – nad ním zuřivého vlka. Jako podřata sklesla do sněhu vedle ohniště.

Vlček neměl kdy vstát. Rozevřená tlama šelmy po něm rafla a za-bořila se do kožešiny pod krkem. Avšak – ejhle! Vlk se nezakousl do ležícího hocha. Jakmile vstrčil čenich k hochovu tělu a ucítil jeho teplý pach, zmizela jeho zuřivost jako kouzlem. Vyskočil a zaštěkal.

Vlček vstal, zvedl větev, aby zvíře uhodil, ale vlk mu začichal k noze a opět zaštěkal...

Překvapený hoch poznal, že před ním není vlk, nýbrž zdivočelý pes. Utekl asi někdy lidem a připojil se k vlčí smečce...

Promluvil na psa a opravdu – pes se k němu tulí a vrtí ohonem. Je zřejmě rád, že zase našel člověka, dárce potravy a tepla.

Vlček si dodal odvahy a divocha pohladil. Pes blaženě zavrčel – dávno už ho asi nikdo nepolaskal!

Vlci se vracejí. Vlček musí do ležení. Zvlčilý pes ho následuje. Matka už zatím vstala a s údivem pozoruje, jak synek vede velikého vlka do ležení.

Vlček hodil psovi kus jater. Divoký pes po nich chtivě skočil a zhltl je.

„Tenhle divoký pes už asi zůstane u nás... Koukej, mamko, jak si mi lehá k nohám! Budeme přáteli, vid', divochu! A heled', nechá se

i hladit! Ne, to není vlk! No, Šerý a Rafe – pojd'te sem také, skamaraďte se!“

Od té chvíle se divoch od Vlčka nehnul. Seznámil se s Lubou a Špulíkem i s oběma psy. Očichal je všechny a uzavřel s nimi přátelství.

Špulíkovi se nový pes velmi zalíbil. Běhal za ním a volal: „Pojď sem, pejsku! Na-na-na!“ A když psa dohonil, zabořil mu ručky do kožichu. Pes nejdříve výhrůžně zavrčel, ale hned se vzpamatoval; otočil hlavu a olízl Špulíčka po tváři.

Do půlnoci topil Vlček, od půlnoci přikládala matka. K silnému ohni se vlci neodvažují. Sedí opodál na ohonech a svítí očima.

K ránu se rozutekli.

Zkrotlý zuřivec spí stulen na nohou svého nového pána.

11

V cizím území

Jasný den. Přimhouřené zimní sluníčko se k poledni tak rozzářilo, jako by už chtělo ohlašovat blízkost jara.

Vlček má radost z nového společníka, neví však, jak takového žrouta uživí. Maso z Hupa stačilo jen tak na dnešek – a to ještě bylo nutno šetřit!

Dorazili zase k Labi. Není zamrzlé a ani pobřežní led není pevný. Zamířili tedy znovu přes vrch, aby si zkrátili novou okliku řeky.

Ve výši letí krahujec přímo proti poutníkům. „Neseš nám štěstí?“ zavzdychl Vlček.

Nový pes, Divoš, vrátil se k Labi. Vlček ho volal, ale pak si pomyslně, že se pes jde k řece napít, a díval se za ním.

Divoš se na břehu přikrčil a lezl po břiše. Pak skočil a v hubě se mu třepotá kachna!

Vlček k němu honem běžel, aby zachránil kachnu, nežli ji pes roztrhá. Divoš položil kořist na zem a vítězně zaštěkal. Když viděl, že jeho pán k němu pospíchá, popadl kachnu a běžel mu naproti.

Vlček hladil jednou rukou psa a druhou rukou mu bral opatrně kachnu z huby. Ano, podařilo se mu kořist dostat. Dnes bude chutná večeře!

„Ty můj dobrý Divoši!“ počechral psovi hřbet s pochvalou. Divoš zvedl hlavu a pohlédl na Vlčka. V jeho chytrých očích četl Vlček odpověď:

„Jsem rád, že jsem ti mohl být užitečný.“

Druhého dne, když už byli za kopcem, přivanul k nim slabý zápach kouře. Psi větřili. Ale za chvíli se zase upokojili. Byl to snad klam, vždyť nikde na obzoru nestoupá k obloze dým.

Avšak za chvíli ucítili závan kouře znova a jistě. Vlček vesele vykřikl. Luba znova nabyla sil: „Lidé jsou nablízku.“

Za chvíli se vítr otočil. Nebylo už ani dost málo cítit dým.

„Nemýlil ses, Vlčku?“ ochable se ptala Luba.

„Ne, mamko, věř mi, že to byl jistě dým,“ odpověděl syn a jako zkušený lovec se hned rozhodl, že půjde na zvědy.

Zavedl unavenou tlupu do závětří a vydal se na průzkum. Musí se přesvědčit, zdali je tu někde nablízku lidská osada.

Utahaní psi odpočívali. Nechal je tedy v ležení. Nebude je snad ani potřebovat. Jakmile však popošel od tábora, přiběhl za ním Divoš a už se ho nespustil.

Oba poutníci se plahočí kyprým sněhem do vrchu. Vlček doufá, že mu nahoře příznivý vítr přinese opět zápach kouře. A jakmile bude vědět, z které strany dým vane, bude vyhráno. Vlček zvedá nedočkavě nos do výšky, čichá na všechny strany, avšak nadarmo.

Nad samými stromy proletěla straka a křičela. Zlobila se, že ji Vlček přerušil.

„Přece jsem se zmýlil,“ řekl si Vlček potichu. „Už nám asi není pomoci.“

Divoš běhá mezi křovinami na návětrné straně, kde je sníh slehlý a dost dobře nese. Cítí nějakou zvěř.

Učinil najednou několik skoků, zaryl čumák do sněhu a zaštěkal.

Zajíček by byl dobrý! pomyslil si Vlček a s napřaženým oštěpem pospíchal za psem.

Najednou vykřikl ječivým zvoláním, že se až ozvěna z protějšího kopce ozvala:

„Lidské stopy!“

Ve sněhu tu byla vytlačena řada hlubokých šlápůt. Nějaký člověk tudy nedávno šel.

„Za ním!“ řekl si Vlček a hned se dal po stopách. Necítil únavu. Všecek ožil radostí. Stopy ho dovedou k osadě, budou zachráněni! Přinese matce dobrou zprávu. Ta bude ráda!

Vlček by nejraději tyto vytlačené dolíky ve sněhu hladil a líbal. Vedou ho ke spáse!

Divoš čmucha napřed a hoch kráčel za ním, jak jen mohl rychle. Za chvíli se potil, až se mu oči zalévaly. Nedbal však toho, jen se hnal kupředu.

Stopy je svedly k potoku a potom dál příjemným údolím. Po levé straně, studené a skalnaté, je vysoký smrkový les, po pravé straně, výslunné, vesele se bělají břízy, promíchané sosnami.

Žlabem se kroutí potok místy zamrzlý, místy otevřený. Tu bublá voda v šumivých peřejích a postříkuje krůpějemi skvělé lesklé rampouchy, visící ze skalisek v řečišti.

Vlček upírá pozornost na hluboké stopy. Nic jiného ho teď nezajímá. Jsou čerstvé; jejich okraje jsou neporušené. Snad se mu podaří osamělého lovce brzy dohonit.

„Ty jamky jsou jistě od oštěpu,“ hovoří pro sebe. „Lovec je asi již dost unavený a opírá se o oštěp... Kampak asi jde? Nejspíš se vrací domů – ale bez kořisti, neboť jeho kroky jsou dost dlouhé...“

Musel nohy velmi natahovat, chtěl-li šlapat do stop neznámého lovce.

Zastavil se. Snad vyzkoumá, proč lovec najednou uhnul od potoka.

„Aj – tuhle jsou stopy dvou jelenů nebo srnců!“ vykřikl. „Nu, teď vím, proč se tudy zatočil. Pronásleduje zvěř! – A tuhle ohryzaná olše – tu se jelen živil...!“

V hochovi se probudila lovecká vášeň. Och, kéž by mohl ulovit takového jelena!

Divoš také již pozoroval stopy zvěře. I v něm vzkypěla krev. Vyštěkl a rozběhl se do lesa. Vlček ho volal zpět, ale pes už se ztratil mezi stromy a skalkami.

„Zbrklý Divoši, ty mi ještě všechno zkazíš!“ durdil se Vlček na nevychovaného psa. Leč nezbylo mu než dát se za ním.

Stopa lovcova i jelení stopy vedly souběžně až na temeno kopce. Tam se rozbíhaly. Vlček zaražen přemítá, proč asi lovec opustil stopu zvěře.

„Nic jinak, nežli že tu lovec jelena uviděl a rozhodl se zaskočit ho proti větru.“

Co se tak Vlček rozhlížel, zabloudil očima na blízkou borovici. Zdálo se mu, že je na ní veliké vraní hnízdo. Ne, to není hnízdo, to je jmelí, poutající ptáky i všecku zvěř!

Aj, to může být dobré!

Vlček se rychle rozhodl. Borovice je skoro od země rozdvojena a oba kmeny mají dost silných větví.

„Na tu se poleze jako na starou vrbu,“ řekl si Vlček – a už byl na stromě. Sekyrkou odsekal veliký trs štávnatého jmelí, jež vyrostlo z jedné větve borovice.

Nabodl pak keřík jmelí, ozdobený pěknými bílými kuličkami, na dlouhý klacek a ten zapíchl do sněhu.

„Ale teď musím také z větru, aby mě jeleni neucítili!“

Co nejtišeji se vzdaloval, aby obloukem zachytil znova jelení stopu, jestliže se snad jeleni ubírali dál.

Nešel dlouho – a zaslechl praskot větviček. Ztuhl bez hnutí. Jen hlavou pomalu otáčel.

Na padesát kroků od něho stojí krásný dvanáctérák! Sám... Rozhlíží se pyšně a pátrá po nebezpečí, jež větrí. Za chvíli uspokojen poskakuje směrem k potoku.

Vlček sundal luk a připravil šíp. Nadýchal si na zkřehlé ruce a plíží se za jelenem. Má ho teď pěkně na větru, takže se může dostat blízko k němu.

Na čtyřicet kroků si Vlček troufá jelena zasáhnout – a snad se dostane ještě blíž.

Vtom jelen něco zvěřil. Zvedl hlavu do výše. Jak krásný to obraz!

Paroháč odklusal vzhůru a rozčilený Vlček vidí, jak se zastavil u jeho keříku jmelí. Lahůdka přivábila jelena. Teď se pase na jmelí; škube je z keříčku.

Vlček se chvěje rozčilením. Opatrně se přibližuje. Chystá si luk, nasazuje si svůj nejlepší šíp s krátce přikrojeným opeřením. Je už jen na šedesát kroků od jelena...

„Taťka by ho na tu dálku trefil docela jistě,“ povídá si hoch a leze ještě blíže. Už je na padesát kroků...

Jelen se klidně živí. Utrhne kus jmelí a chvílku poslouchá. Když se nic nehýbá, klidně žvýká.

Vlček se přišoural již na čtyřicet kroků. – Na pětatřicet!

Tu napíná už luk, je krytý habrovým porostem. Už – znova povoluje tětivu a popolézá jako duch ještě o několik kroků... Chvíle vrcholného napětí.

Vlček si připomněl hladovějící matku a bratříčka, neotálel již, napjal tětivu, co měl síly, zamířil, až se pravou pěstí opřel o tvář, a s klidnou odhodlaností vypustil střelu.

Šíp krátce zafičel. Jelen vyskočil a zvrátil se do sněhu. Ale hned se vzchopil a dal se na útěk. Šíp mu však pevně trčí v krku a hojná barva se řine na čistý sních.

Vlček zajásal.

Už mu jelen neujde!

Pospíchá za raněným zvířetem, aby je oštěpem dorazil. Vskutku, brzo jelena dohonil a zdolal.

Bude maso, bude co jíst!

Vlček se radoval, že by byl nejraději kolem jelena tancoval. Zapomněl na hlad i na únavu, ale nezapomněl na svou povinnost. Musí co nejdříve dopravit kořist do tábora! Lovcovy stopy ho i zítra bezpečně zavedou do osady. Popadl jelena za zadní nohy a chtěl jej táhnout.

Jak byl sehnutý, najednou do něho někdo surově strčil, až se po hlavě do sněhu zaryl.

Když překvapený Vlček otevřel oči zalepené sněhem, viděl před sebou silného chlapa. Jednou rukou držel zabitého jelena za paroh, v druhé svíral hladký oštěp, celý dřevěný.

Vlček v tu chvíli div nezešlel.

Ukořistí jelena – a teď mu ho má někdo vzít? Skočil po jelenu a vytrhl paroh z cizincovy ruky.

„Ten jelen je můj!“ křičel hlasem plným vzteku.

Cizí lovec ani nepromluvil a bodl po Vlčkovi oštěpem. Naštěstí šla rána kožešinou a tělo škrábala jen nepatrně. Zásahu o to měl pes Divoš. Právě se přihnul z toulky jako vítr a hned skočil po cizím lovcí. Zakousl se do jeho oděvu a zuřivě jej trhal. Lovec mohl držet oštěp jen slabě, a tak byl Vlček zachráněn od smrtící rány. Divošov útok byl tak nenadálý a prudký, že se lovec nestačil postavit na obranu. Divoš, zakousnutý do kožešiny, mocně trhl a překvapeného lovce na sebe zvrátil. Tomu vypadl oštěp z rukou, ale zato okamžitě sevřel psovi oběma rukama hrdlo.

Je to opravdu silný a v zápasech se zvěří jistě zkušený muž. Mačká Divoše pod sebe do sněhu a nepřipustí, aby mu zuřivý pes mohl zasadit ránu ostrými pazoury. Divoš sebou zmítá, že sníh daleko lítá, ale houževnatý lovec mu svírá hrdlo víc a víc, vší silou, takže pes znatelně ochabuje a jen těžce se brání dusícím sevření.

Vlček pozoruje zápas pln vzrušení. Drží svůj ostrý bronzový oštěp v ruce a pohlíží na ležícího nepřítele.

Teď by stačilo jen přiskočit a cizího lovce snadno zabít. Bránit se nemůže... Vlček tak vysvobodí svého Divoše a zachrání i kořist...

Ale Vlček není schopen takového skutku. Jeho oštěp se neposkvěří ranou na bezbranného nepřítele.

Vlčkovi prolétly hlavou zkazky, které slýchal doma při táborových ohních svého rodu. Vždycky v nich byl oslavován boj poctivý a čestný a odsuzována zákeřná záludnost a msta nad poraženým a slabým.

Vlček nebude nikdy vraždit.

Už je po zápase. Znavený lovec poklekl nad nehybným psem. Otočil hlavu k Vlčkovi, jenž pořád ještě držel připravený oštěp v ruce, a přeměřil jej dlouhým pohledem. Zdá se, že se v lovcově rozcuchané hlavě nemůže srovnat myšlenka, že silný hoch nevyužil příležitosti

k útoku. Lovec povstal. V touž chvíli zahýbal sebou i pes. Lovec do něho kopl a pes se namáhavě odplížil. Už se o útok nepokusil.

Lovec přistoupil k Vlčkovi, aniž promluvil, dal hochovi prudkou ránu pěstí do hlavy. Vlček hněvivě vykřikl. Nikoliv bolestí, nýbrž lítostí. Poznal, že proti silnému lovcovi nic nezmuže.

Prohrál... Ztratí vzácnou kořist. V zápasu s lovcem by neměl naděje na úspěch. Nuže, půjde tedy s prázdnou.

Otočil se, mrknul okem po jelenovi a odcházel.

Cizí lovec vykřikl a posupně se zasmál.

Vlček se zastavil.

Lovec mu ukázal posunkem, že se má vrátit.

Vlček se vrátil.

Lovec mu nějakými nesrozumitelnými slovy a srozumitelnými posunkami přikazoval, aby táhl jelena, kam on bude velet.

Vlček musí poslechnout. Je v moci silnějšího. Uprchnout nemůže.

Hoch tedy vleče jelena a cizí lovec ho hrubými výkřiky a ranami oštěpem nutí k spěšné cestě.

Ovšem, zanedlouho se zešeří a lovec chce být včas doma.

„Mamko, mamko!“ zabědoval Vlček...

12

V táboře lovců

V závětrří pod vysokou bílou strání se krčí na palouku při potoku osm bídných stanových chatrčí. Vidět je vlastně jen zasněžené střechy, které přikrývají vyhloubené příbytkové jámy. Uprostřed nich je malá náves. Plot kolem osady je zpola zavátý sněhem.

Před největší chatou stojí sloup s vyřezanými ozdobami a před sloupem hoří velký oheň. Kolem ohně sedí několik mužů na kamenných sedátkách. Ale neohřívají se. Jejich zájem je jiný. S vyvalenýma očima a s otevřenými ústy hledí na mladého hochu. Je to lupič, který tu lovil zvěř v jejich území, a tím drze přestoupil přísný zákon. Je hoden smrti.

Než dojde k odsouzení, jež vyřkne náčelník této malé osady, poslouchají obžalobu. A ramenatý Výr, nejsilnější lovec v tomto táboře, živě líčí, jak dopadl zajatého hochu při jeho nestoudném pychu.

Je sice už skoro večer, fouká mrazivý vítr, ale oni mají dost času k nekonečné poradě a u ohně jim zima není. Probírají všechno velmi podrobně a Výr sklízí pochvalu za kořist i za zajatce. Vlček nerozumí ničemu ze všech těch řečí, nicméně z posunků a z tváření bystře se dohaduje obsahu porady. Pochopil, že ho tito lovci, sice nevhlední, avšak odění v krásných kožešinách, pokládají za velikého zločince. Hádá, zdali ho zabijí hned, nebo až později. Hledí do plamenů a už ho ani nezajímá, co si lovci o něm povídají.

Myslí na svůj opuštěný tábor. Co si teď počne matka se Špulíčkem? Utéct k nim nemůže, třebaže ho lovci neuvázali. Oh, zle je!

Chtělo se mu plakat. Vytřel si rukou oči a opět se statečně postavil. Nebude přece plakat před těmi lovci! Najednou na něj někdo zavolal: „Chlapec, přijít ke mně!“

Je tu tedy přece někdo, kdo mluví jeho jazykem! Nebude se už cítit tak opuštěný v cizotě. Ochotně poskočil před velkého, zamračeného lovce s mnoha medvědy tesáky na hrdle. Tyto odznaky statečnosti bylo dobře vidět, neboť jeho medvědí kožešina byla zavěšena jen volně na ramenou.

„Ty povědět svůj rod a jak ty, lotr, sem přijít?“ ptal se Vlčka. Po výslovnosti bylo hned znát příslušníka cizího národa. Vlček si povšiml, jak tento lovec při řeči střídavě zvedá obočí. Vždycky jedno spouští dolů a druhé zvedne až navrch čela. Snad je to znak vyšší hodnosti, pomyslně si hoch.

Mezi oběma se teď rozpředla následující podivná rozprávka. Při ní posupný lovec odlamoval při každé své průpovědi kousek z prutu a házel jej do ohně.

Vlček pověděl, odkud je a kam putuje, a dodal:

„Tu přes ty kopce nebyla dobrá cesta.“

Lovec se ušklíbl a řekl:

„Ne dobrá cesta? Já ji ještě neochutnat!“

Vlček se nedal splést a vypravoval dále:

„Pět dní nám tu uběhlo –“

Lovec vpadl:

„Uběhlo? Proč ty je dobře nedržet?“

Vlček nevěděl, má-li se otázce smát, nebo zdali se musí tvářit vážně. Pak si pomyslně, že snad lovec v dobré náladě žertuje, a odpověděl již docela bezstarostně:

„Dni nemají uši, strejčku, abych je podržel!“

Lovec vystřídal obočí a stáhl koutky úst dolů.

„Já nebýt strejček, já být Kuli Singar, velký náčelník, pán země i vody, hory i lesy, všechna lidi i zvířata – abys věděl, ty slepá štěně!“

„To je dobře!“ řekl honem Vlček, aby si pyšného náčelníka naklonil, a poklonil se mu zdvořile.

Náčelník neuznal Vlčkovu odpověď, ale pravil již vlídnějším hlasem:

„To nebýt dobře! Náčelník mít moc starostí, ani ženu nedostat.“

Vlček přisvědčil:

„No, to je tedy zlé – ó jediný na zemi!“

Náčelník zamžikal nespokojeně:

„To nebýt zlé! Já mít přece žena!“

Vlček hned pochválil:

„To je dobré, ó synu slunce!“

Náčelník:

„To nebýt dobré, ta žena být stará!“

Vlček:

„To je zlé, prvý mezi muži!“

Náčelník:

„To nebýt zlé! Baba umět plést rohože a mlít jemná mouka.“

Vlček:

„To je dobré, ó Kuli Singare, veliký náčelníku!“

Náčelník:

„To nebýt dobré! Ona neposlouchat a pořád se vadit!“

Vlček:

„Toť tedy zlé, ó vládce země, vody, lidí i zvířat!“

Náčelník:

„To nebýt zlé! Já baba vyhnat na strom a odejít do les.“

Vlček:

„To je dobré, moudrý náčelníku!“

Náčelník:

„To nebýt dobré. Jednou baba spadla ze strom a zlomit krk.“

Vlček:

„To je zlé!“

Náčelník:

„To nebýt zlé! Já dostat nová, mladá žena.“

Vlček:

„Nu, to je dobré!“

Náčelník:

„To nebýt dobré! Já už být starý!“

Vlček:

„To je zlé!“

Náčelník:

„Ano, to být zlé, věru zlé!“

Odmlčel se, zamžikal a pojednou přísně vykřikl:

„Ty nemít rod, ty nedat nám žádné dary, ty lovila náš zvěř – ty zemřít!“

Vlček sebou polekaně trhl. Skoro si již myslel, že vyvázne s nějakým menším trestem. Ale náčelník ještě dopověděl:

„Ty ztratit život, kdybys chtěla utíkat! Ty zůstat otrok, nám sloužit a poslouchat!“

Náčelník vysunul oboje obočí na čelo, odplivl a hodil poslední kousek proutku do ohně. To bylo veřejné prohlášení rozsudku. Ubohý hochu! Po všem je veta, budeš otrokem!

Vlček svěsil hlavu.

Všichni přítomní muži přijali soud nad provinilým hochem souhlasným mručením. Rozuměli rozsudku úplně dobře z náčelníkových posunků a tónu řeči. Náčelník vstal, zahalil se do pláště a ukončil poradu trojím výkřikem:

„Hau-hau-hau!“

Shromáždění hlasitě opakovalo náčelníkův výkřik a rozešlo se.

Vlčka strčili do jedné zemní chaty, kde měli v koutě kousek místa.

Hodili mu kus masa. Vlček neměl na jídlo ani pomyslení a maso si zastrčil do kabely.

Schoulil se pod kožešiny a nevnímal si ničeho, co se v chatě dělo. Jeho myšlenky se toulaly jinde.

Neshledá se už nikdy s matkou, s bratříčkem ani s rodem...

13

Malý slévač

V noci se obrátil vítr a ráno slunce svítilo a hrálo skoro jako na jaře.

Děti z malé lovecké osady nakukovaly do chýše, kde byl zavřený mladý otrok. Odhrnovaly kožešinu zavěšenou nad vchodem, podívaly se dovnitř a honem zvěstovaly zvědavým čumilům, co všechno Vlček dělá.

Nešťastný hoch proplakal pod kožešinou skoro celou noc. Ráno však nedal na sobě nic znát. Byl tak chytrý, že v sobě skryl touhu po svobodě a ničím neprojevil své myšlenky na útěk.

Hned ráno něco kutil, neboť byl zvyklý stálé činnosti. Pohrál si s dětmi, srovnal zásobu dříví u ohniště a přitom bavit celou Luňákovu rodinu.

Nikdo sice nerozuměl jeho povídání, ale jeho rozmanitým dovednostem se všichni podívovali. Z kousků kostí vyřezal překrásnou šipku a ze hřbetních šlach ukořistěného jelena – který byl zatím rozdělen rodinám – vytrhával dlouhé niti jako nejdovednější lovec.

Starému Luňákovi se obratný chlapec líbil a pověděl mu dlouho-trvající posunkovou řečí, že měl syna asi stejně velikého s Vlčkem. Avšak loňskou zimu se synek neopatrně vzdálil od osady a již se nevrátil. Vlci ho roztrhali.

Vlček ukazoval, že také už zápasil s dravou zvěří. Při tom šermoval svým pěkným oštěpem, div neshodil hrnce zavěšené po sucích větví na stěně.

Luňáka velice upoutal jeho lesklý oštěp a zálibně jej prohlížel. Řekl Vlčkovi, že si ten oštěp vezme asi sám Kuli Singar.

Vlček vtiskl oštěp Luňákovi do ruky a naznačoval mu, že si jej může nechat pro sebe, jestliže jej pustí na svobodu. Ale Luňák zavrtěl hlavou; nemůže zajatce propustit, nemůže zradit rod.

Když Vlček viděl, jak starý lovec touží po bronzovém oštěpu, požádal ho, aby mu ukázal, jaké bronzy má.

Luňák ochotně vyndal z jamky přikryté plochým kamenem rozbitý hrneček a z něho vyklopil několik starých kousků bronzu: rozlámané a neúplné náramky, jehlice a půl srpů. To bylo Luňákovo bohatství. Má to připraveno pro kupce na výměnu.

Vlčkovi šlehl hlavou jakýsi nápad.

Hned začal hrát divadlo.

Všichni na něj vyjeveně hleděli.

Vlček s vážnou obřadností položil hrneček do žhavého popela v ohništi a žehnal jej tancem a podivným brumláním. Pak vzal vlastní oštěp a zapíchl jej do hroudy měkké hlíny. Luňákova žena ji tu měla připravenou na nějakou nádobu.

Zatlačil oštěp úplně a opatrně jej zase vytáhl, aby dutinu nepoškodil. Pak několikrát obtančil ohniště a zpívavým hlasem pronášel zaklínání.

Posluchači se na něj dívali s úctou a s podivem jako na čaroděje. Děti přivolávaly nové diváky, takže Luňákova chata zvědavcům sotva stačila.

Vlček dělá vše, jak vídal doma u otce. I kouzelné průpovědi říká, aby se dílo podařilo. A vskutku se mu vedlo, bronzové úlomky se rozlévají.

Když pak Vlček lil roztavený kov do hliněné formy, nikdo ani nedýchal. Je slyšet, jak bronz v hlíně syčí, a bělavé páry krouží vzhůru.

Vlček nenaplnil bronzem celou dutinu, nýbrž jen asi do poloviny. Uválel hliněný roubík, veliký jako prst, pěkně do špičky zúžený, a vstrčil jej do dutiny. Bronz ihned vystoupil až k okrajům. Malý slévač opevnil teď nahoře hlínou okraj formy, aby snad bronz nevytekl a aby roubík pevně držel. To bylo největší umění. Na tom záleželo správné vytvoření dutiny v oštěpu pro násadu.

Zbylo ještě dost kovu, proto Vlček stejným způsobem ulil ještě jeden oštěpový hrot.

Lovci se tlačí na Vlčka, aby všechno dobře viděli. Ten klečí, jiný rozkročen stojí nad sedícím a nahýbá se až nad oheň – a všichni rozčilením až hekají.

Už přišel i sám Kuli Singar, vznešený náčelník osady, aby také viděl dílo mladého kouzelníka, jenž s pomocí duchů tu činí divy. Vtlačil se mezi diváky a sledoval všecko velmi pozorně.

Nikdy tu ještě nic podobného neviděli.

Za chvíli Vlček zkusil, zdali bronz tuhne. Pak ještě zpívá a volá duchy, načež hlínu oloupává. Přihrábl zvenčí trochu sněhu a ochlazuje jím formu. Smývá zbytky hlíny, z níž se kouří. Ještě něco nesrozumitelného zabřebentil, hodil rukama sem tam – a na zemi září dva zlatožluté oštěpové hroty.

Užaslí muži otvírají ústa a očima mžikají. Kuli Singar vzal oštěp za špičku do ruky, ale hned jej pustil. Jistě se hodně spálil, ale ani nehlesl. Jen se ušklíbl a přimhouřil oči.

Vlček poházel oba oštěpy sněhem a pak už je mohl každý vzít do ruky. Tyto nakvap ulité hroty jistě nejsou vynikající krásy a Vlčkův otec by takový nikomu ani neukázal. Nicméně lovcům se velmi líbí, zejména jak se blyští. Mručí pochvalu mladému kouzelníkovi.

Vlček se po nich rozhlédl a viděl, že každý z nich má prst položený na nose. To je znamení, že se jim to velice líbí.

„Copak kdybych tu měl kamenný kadlub, to byste teprve koukali!“ potichu si řekl Vlček.

Lovci si podávají oštěpy z ruky do ruky. Nastrčili je na hole a ukazují, jak budou bodat. To se nyní bude zápasit s medvědy! Kdepak staré dřevěné oštěpy, přiosťrené jen z holí!

Vlček kořistil z této nálady. Vzal svůj oštěp, luk i kabelu, uklonil se náčelníkovi a vrazil do dveří. Ještě ani kožešiny nerozhrnul a náčelník ho chytil za nohu a strhl ho zpět ze schůdku. Vlček se motá, motá kolem ohně, tančí nízko, tančí vysoko a všichni jsou přesvědčeni, že v té chvíli obcuje s mocnými duchy. Najednou se postavil proti náčelníkovi a volá naň výhrůžně:

„Nedráždi duchy, nebo přivoláš jejich hněv!“

Kuli Singar, vládce země i vody, hor i lesů, polekán ucouvl před rozhněvaným kouzelníkem.

Vlček se znovu pohupoval kolem ohniště, a když zase stál proti náčelníkovi, vycenil naň zuby.

Všichni přítomní se poděsili.

Vlčkovi se začal v ústech rozsvěcovat oheň, víc a víc mu plane v ústech – a jistě užuž začne chrlit ze sebe ohnivé plameny. Pak běda všem!

Náčelník se ustrašeně tlačí do kouta, aby naň Vlček nefoukl oheň.

Vlček se znovu obrací k východu z chatrče a stoupá na schod. Ještě sem i tam pouští z úst ohnivou zář a nikdo se neodvažuje bránit mu v odchodu.

Vlček vystupuje z chaty, kráčí přes náves a odchází z osady. Vyplivuje zčernalý oharek z úst a bručí si: „Už by mi to hnedle hubu spálilo!“

V chatě se lovci krčí a začínají šeptem mluvit.

Zajatý otrok je na svobodě...

14

Jeskyňě duchů

Ve výši zakrákaly vrány.

„Ukazujete mi cestu!“ řekl Vlček a kráčel vzhůru podle potoka do skalnatých kopců.

Pospíchal, aby byl co nejdříve z dosahu moci loveckého rodu. Nechtěl se tu s nikým víckrát setkat. Jen pryč – k matce a pak k vlastnímu rodu, kde je klid a bezpečí!

Zaslechl za sebou nějaký šustot.

Trhl sebou. Což ho pronásledují?

Připravil si oštěp.

Z křoví vyletělo zvíře a rovnou na něj. Mihlo se jako blesk, takže sotva postřehl, že je to vlk.

Ne – vždyt' je to jeho Divoš!

„Och můj Divoši, tys mě hledal?“

Pes se válel ve sněhu na hřbetě a nohama hrabal ve vzduchu, pak se mžikem obrátil a skákal na Vlčka, div ho neporazil. Kňučel a špičatou hlavu zabořoval do Vlčkovy kožešiny.

Vlček se chvilku se psem pomazlil. Ale připomněl si, že je na útěku. Nesmí ztrácet ani okamžik. Honem dále!

„Dost, Divoši, už na mě neskákej! Zdržuješ mě – což kdyby napadlo Kuli Singara honit mě? Divoši, ved' mě!“

Krutý hlad mu připomenul, že má v kabelce dost velký kus uzeného masa. Odřízl kousek a hodil Divošovi. Pes vyskočil a chytil maso ve výši. Sám Vlček si také vzal kousek. Chtivě se do masa zakousl. Žvýkal tuhé sousto a s velikou libostí sál živnou šťávu.

Měl chuť na celý kus masa, leč přemohl se a vložil maso zase do kabely.

„Přinesu mamce!“

Chvatnou chůzí se již vydatně zahřál. Zastavil se na výsluní a pohlížel zpět, aby odhadl, jak veliký kus cesty již ušel. Bylo tu právě příjemné závětrí.

Z větví smrků visí na sta malinkých rampouchů a každý má na špičce kapku jako skvělý drahý kámen. Na osluněných stromech pípají neposedné sýkorky. Snad hledají hmyz, sluníčkem ze skryší vyváběný. Holé pruty malin čouhají ze sněhu.

„Tady by byla v létě pastva!“ mimoděk pronesl Vlček a spolkl sliny.

V tichu samoty je slyšet potůček. Vlčkovi se zdá, jako by ho potůček šeptem stále volal.

Nad zasněženými smrčky strmí skalky. Po stranách jsou holé, ale nahoře jsou zarostlé vysokým borůvčím a suchou trávou. Travnaté drny vyčnívají jako veliké hlavy. Sluníčko sem asi po celý den hřeje, proto se na skalkách sníh neudrží.

Divoš zaštěkal a postavil se přímo proti zamyšlenému hochovi. Hledí mu do očí, jako by chtěl uhádnout, proč se tu zdržují. Pesarci neví, že navrácená svoboda otevřela Vlčkovu duši přírodním dojmům a že se jeho pán nemůže nabažit volného pralesa.

Divoš znova zaštěkal a teď se Vlček vytrhl ze svého pozorování.

„Máš pravdu, Divoši, nelze se omeškávat. Kupředu!“

Vlček pospíchá. Nyní se dlouho nezastavil. Vytrvale kráčí za Divošem, třebaže již cítí únavu. Opírá se o svůj oštěp, ale nepoleví.

Najde matku? Shledá se s ní? Nedopřeje si odpočinku, dokud nebude u ní.

Zasněžený les je překrásný. Čím výš Vlček vystupuje, tím větší nádherou ho les obklopuje.

Zvolnil krok.

Pohlédl kolem sebe a zatajil dech.

Je v čarovné zimní říši. Stromy jsou obaleny sněhem jako slavnostním rouchem. Vysoké sněhové polštáře sklánějí svou tíží rozložitě větve až k zemi. Slabé stromky jsou hluboce schýleny, jako by se pokorně klaněly. Jiné stromečky se prodírají svými vrcholky

ze sněhové vrstvy a nějak udiveně se rozhlíží po změněném okolním světě, nepoznávající ho v bílém příkrovu.

Vlček prošlapal kypré závěje mezi smrčky a vchází mezi vysoké stromy. Sněhová příkrývka spojuje jejich koruny v jediný souvislý celek skvoucí klenby, jež se tu vznáší nad bludištěm sloupových síní. Vše kolem je ověčeno bělostnými květy a obsypáno třpytnými démanty.

Mladému hochovi září oči a srdce mu prudce buší. Zapomíná na prožité strasti, a omámen úžasem z krásného divadla, poddává se kouzlu sněhové říše. S duší vzrušenou prochází nádhernými bránami, klikatými chodbami a jasně osvětlenými jeskyněmi, plnými sněhových krápníků a homolí. Kde slunce proniká dovnitř, oslnivě září po hebkých sněhových závěsech posetých svítícími krystalky, odráží duhové jiskry a pobíhá po visících ledových lustrech, nad něž skvostnější nevytvořilo lidstvo v největších chrámech na světě.

Pohádkové vidiny staly se tu skutečností. Jako vládce všech těch krás vniká dojatý Vlček sám a sám do netknutých skvělých síní, plných roztodivných křesel, pohovek a skvostných trůnů, a vyhýbá se zakletým figurám ovcí, medvědů, ležících nebo divoce se vzpínajících býků, rozšklebených draků, vodníků a zástupům jiných strašidelných podob, které všechny obaleny sněhem čekají na oživující šlehnutí jeho proutku. Tuhle vykukuje na Vlčka směšný trpaslíček s vysokou bílou čepicí a vyzdvihuje sněhové ručky proti němu, jako by se chtěl s ním dát do tance.

Divoš skočil na trpaslíčka a sněhová čepice spadla. Pes zafrkal, neboť se poškrábal o tuhé jehličí.

Jinak je úplné ticho, ani ptáčka živáčka není neslyšet.

Chůze hlubokým sněhem byla velmi namáhavá. Vlček si oddechl, když se dostal na schůdnější svah a opustil les, který se teď příkře zvedal do vysoké, nepřístupné stráně. Zahnul podle skalní stěny mírnějším úvalem a ve chvílce došel na volnější místo, řídcí porostlé a méně zasněžené.

Ohlédl se ještě a rukama kynul na pozdrav bílému lesu, ozářenému sluncem. Kdyby tu měl matku a bratříčka, zůstal by tu a procházel by se v blahém snění sněhovou nádherou. Nu, ještě jeden pozdrav!

Slunce líbá rozzářenou hochovu tvář. Divoš zavětril, zahýbal ušima a stanul.

Vlček si toho hned všiml a zbystřil pozornost.

Zaslechl zvláštní zvuk. Něco zaťukalo v koruně břízy, jen málo sněhem obílené.

Divoš je jako ztuhlý. Špičaté uši mu stojí na hlavě.

Na bříze se mihla rezavá veverka. Zůstala přitisknuta k větvi. Uviděla asi psa i hochu.

Vlček přistoupil blíž, aby lépe viděl. Potichu sundává z plece luk. Veverka se po něm dívá chytrýma očima. V hubě něco drží, asi lískový ořech nebo žalud. Když hoch neodchází, zlobí se. Chrochtavě vrčí a bije velkým ohonem do větve. Pak popoleze kousek po větvi a dívá se na Vlčka, co bude dělat.

Chtěla skočit na vedlejší habr, ale veliký oříšek jí asi překáží v odvážném skoku. Vrátila se po větvi na kmen a vyběhla po něm nahoru. Vlček se postavil blízko, skoro až pod strom. Rozhněvaná veverka bije ohonem a opět vrčí. Hubuje hochu, že ji obtěžuje. Vlčka zabavilo toto pozorování tak, že zapomněl na luk a na šípy. Sedl si na balvan a upřeně se dívá vzhůru do větvi.

Veverka ho chvíli pozorovala, přeběhla po kmenei hodně dolů, jako by chtěla nevítaného diváka postrašit. Tlapkami tloukla do kmene, že to bylo zřetelně slyšet. Když se Vlček ještě nehnul, hodila zlostně oříšek dolů. Tím si odlehčila. Přeběhla po vodorovné větvi skoro až na konec a mžikem se přehoupla do vedlejšího habří.

Vlček vyskočil a díval se za ní. Veverka přeběhla po prutech habřiny a skočila na smrk. Pak už ji dál neviděl. Jen rozhoupané větve mu ukazují, kudy veverka prchá.

Vlček se vrátil k bříze a našel spadlý ořech. Byly to tři srostlé oříšky. Rozlouskal jeden po druhém. Prvý prázdný, v druhém nic, v třetím sladké jádérko. Bylo sice malé, ale chutnalo.

„Děkuji ti, veveřičko! Bylo dobré, ale měla bys mi ukázat, kde toho máš víc!“ zavolal Vlček a vykročil.

Divoš zase něco větril a nepokojně vrčel. Ale Vlček se už nechtěl zdržovat a rázně pobídl psa k další cestě.

Sluníčko se schovalo za mrak a hned bylo cítit přechod do mrazu.

Vlček teď stále stoupá do vrchu. Spoléhá na svůj vrozený pud, že najde správně směr k matce a k bratříčkovi. Vždyť nemohou být daleko! Jistě je najde. Jak jim asi je? Nehledá ho matka? Vlček nechce být nikde na světě než u mamky. Jen u ní je šťastný – i když má hlad a zakouší největší psoty.

„Mamko, mamko, moje mamko!“

Divoš podezřele čmučá.

„Jen běž, Divoši, hledej cestu!“

Vlček si ukousl masa a dlouho je žvýkal.

Najednou leknutím strnul.

Uličkou mezi řídkými stromy zahlédl dva muže... Jdou z boku přímo k němu. Jsou to lovci, jimž unikl ze zajetí?

Vlček se ohlédl, kam by se schoval. Avšak věděl, že ho nezachrání žádný úkryt, najdou-li jeho stopy ve sněhu.

Nezbývá než útek.

Divoš výhrůžně na cizí muže zaštěkal, ale Vlček ho okřikl a pobídl, aby hledal cestu, kudy uniknout.

Och, sněhem se špatně běží! Nohy se boří a vážnou. Ha! – teď zafičel šíp a zachrastil ve větvích právě nad Vlčkovou hlavou.

To se objevili noví dva muži a ti se ženou přímo po jeho stopě. Už neunikne.

Vlček skočil mezi skály, aby byl chráněný před střelami.

Divoš běží napřed, ohlíží se na hochy a znova běží kamsi do skalní divočiny. Vlček za ním.

Hle, tu v neveliké výši je nějaká jeskyně! Ano, tam se bude bránit, dokud nepadne.

Jako kuna se Vlček vyšplhal k jeskyni a postavil se po bok věrného Divoše, jenž s vyceněnou tlamou očekává útok.

Už sem přiběhli čtyři lovci. Hlučně křičí a jásají, že uprchlíka dostihli.

Vlček je odhodlán k zoufalému boji proti veliké přesile. Zahyne tu, ale v slavném boji vstoupí do říše stínů, kde ho otec přivítá se všemi poctami, které přísluší statečným mužům.

Pevně se opřel na skalním výstupku před otvorem jeskyně. Pln rozvášněného hněvu volá na nepřátele:

„Vari! Mne nedostanete! Nebojím se vás! Zapáchám vás jednoho po druhém!“

Co to? Vlček je sám překvapen a diví se, jak jeho hlas mocně duní a mohutně burácí.

Nepřátelští lovci jsou také překvapeni, ano ohromeni. Couvají až pod nejbližší stromy a v rozpacích vzhlížejí k srdnatému hochovi. Vypadá ve výši jako dospělý muž a jeho lesklý oštěp se hrozivě kmitá proti nim. Je to přece kouzelník!

Vlček, vida účinek svého hromového hlasu, znova zabouřil:

„Klidte se odtud, nebo vás duchové z této jeskyně rozsápu a váš rod spadne záhubě!“

Pověřiví lovci se v bázni krčí. Jejich odvaha je otřesena, byť Vlčkovu volání nerozuměli. Jsou přesvědčeni, že cosi tajemného přišlo uprchlíkovi na pomoc. Duchy neradno dráždit. Nicméně čtyři proti jednomu si přece troufají, a když burácející hlas utichl, znova se osmělují přistoupit k jeskyni.

Chystají se vylézt na skalní výstupek. Vlček se brání oštěpem a volá bojovnými výkřiky:

„Přijďte, zlí duchové a běsové! Z hlubin země i vody přijďte a rozrhejte je nelítostně! Ať jsou pokrmem dravé lesní zvěři!“

Vlčkovu volání zní vskutku jako hromová kletba. A když se k tomu připojí Divošovo zuřivé vytí, hučí z jeskyně otřásajícím hlukem

neuvěřitelně strašlivé zvuky, probouzející bázeň i v srdci nejzmužilejším.

Útočníci váhají. Jsou příliš postrašeni, aby vytrvali. Již cítí ochablost mysli a srdce se jim chvěje. V posledním vzepětí Vlček poznal téhož krutého lovce, jenž ho odvedl do zajetí, a v nebezpečí zoufale zaječel.

V témž okamžiku se Divoš zakousl Výrovi do ruky, že se s bolestným bédováním skutálel k patě skály.

Současně s Vlčkovým výkřikem zahučel z temného nitra jeskyně děsivý jek rozhněvaných duchů. Divé skřeky, skučení a ječivé steny rachotí z jeskyně a jsou desateronásobně opakovány. Duchové se užuž vyřítí z jeskyně.

Vlček sám byl těmi strašnými zvuky velmi udiven, ale nelekl se a přidal k nim hned svůj hlas.

Zakončil vítězným rykem.

Nepřátelé k smrti poděšení prchají v bezhlavém útěku. Brzo mizejí v lese a ticho přikrývá jejich stopy.

Rozčilený Vlček, zpocený a udýchaný, nemůže se ani vzpamatovat. Kde jsou ti jeskynní duchové?

Z hloubi jeskyně vystupuje schýlená Luba...

Zaštkala a popadla syna do náručí.

„Hošku můj, tos ty! Mám tě zas! – Co strachu jsem o tebe vystála!“

Špulíček přistupuje, tahá Vlčka za kožešinu od mámy a povídá mu nejméně pětkrát:

„To jsem, Vlčku, já tady křičel! Špulíček moc křičel, až hubička bolí.“

„Dobře jste to, mámo, provedli!“ chválí Vlček a líbá bratříčka na obě tvářičky.

Divoš položil přední nohy na ramena Špulíčkovy a olízal mu nos. Na prahu jeskyně vzplál slavnostní oheň.

15

Rod volá

„Myslila jsem, že ses nám ztratil...“ řekla Luba. „Co bychom si bez tebe počali?“

Špulíček se pochlubil bratrovi novinou:

„Vlčku, pejsek Raf je pryč a pejsek Šerý je pryč a saně, všechno je pryč –“

Vlček se ulekl.

„Psi nám utekli!“ pověděla Luba smutnou zprávu Vlčkovi, když se po nich ptal. I Divoš zmizel.

„Zanesla jsem rance sem do jeskyně. Na další cestu nemůžeme pomyslet,“ dodala tesklivým hlasem.

„A přece musíme za rodem!“ namítl Vlček. „Nemůžeme tu, mamko, zůstat! Hleď, co jsem se u lovců dověděl! Pověděli mi posunky, že tudy na jaře táhl od půlnoci silný zástup. A ten je prý usazen na den cesty odtud k poledni... To jsou přece naši, ne, mamko? Považ, den cesty jen...!“

„Nu, Vlčku, tos přinesl dobrou zprávu! Ale oni jistě mysleli den cesty v létě. Teď za sněhu musíš počítat nejméně pateronásobně,“ vážně vykládala matka.

Avšak Vlček byl veselý. Je na svobodě a den cesty od rodu! To je blízko, jistě dojdou.

Rozdělil kus masa, který přinesl. Všichni žvýkají a nemluví.

Vlček myslí na psy. Nemusí dlouho hádat. Hlad je vyhnal. Utíkali za zajícem a už nepřišli. Vráti se? Bez psů by bylo putování zlé!

„Bude nutné poohlédnout se po nějaké potravě,“ řekl si Vlček, když si odpočinul a matce vypověděl všechny své příhody.

Vzal věrný oštěp a tuhý luk a vylezl z jeskyně. Musím si dát pozor, aby mě opět nechytli, pomyslel si a opatrně pátrá po stopách.

Brzo našel zaječí stopy. Zdály se mu staré, nechal je být.

Po chvíli přišel na jiné stopy. Jen na ně pohlédl, viděl, že to byla liška. Žádné jiné zvíře nešlape tak v jedné čáře. Stopy jsou čerstvé. Dal se po nich. Vedou po úpatí vysokých skal.

Na copak tu asi číhala? Kéž by měl s sebou psy!

„Hm – a tohle jsou stopy kuní,“ řekl si, když uviděl drobné stopy s vyznačenými drápkami. Vždy čtyři a čtyři tlapky jdou vyznačeny ve skupince. Vedou napříč přes liščí stopu. Jsou zřejmě starší, proto se jimi Vlček nezdržuje.

Zato v sedle mezi vrcholky vzbudily jeho pozornost nové zaječí stopy, hluboko vtlačené – vždy dva dolíčky za sebou (přední běhy) a pak dvě dlouhé stopy vedle sebe (zadní běhy).

„Ten ušák byl nějak těžký – je to asi březí samice,“ rozpoznal Vlček, když spatřil, jak se zajíc bořil do sněhu a jak namáhavě vytahoval běhy z dutin pod sněhovou slupkou.

Ne – ne, to není zaječice! opravoval malý lovec v duchu svůj ukvapený úsudek. V tu dobu přece zajíci ještě nemívají mladé... Je to asi nějaký vzrostlý, tučný samec...

To by mohlo být něco! Zajíc je jistě unavený a tyhle stopy jsou ještě docela čerstvé... Aj, liška také za zajíčkem! To si musím pospíšet, abych nepřišel pozdě!

A tak běžel zajíc, za ním liška a za liškou Vlček s připraveným lukem.

„Eééé – jejeje!“ vykřikl Vlček. Před ním ve sněhu se objevilo množství zmatených stop kolem zakrváceného, ušlapaného dolíku. Množství chlupů, kousky kůže a krvavé kůstky leží na sněhu.

Vlček nemusil dlouho prohlížet a již ze stop vyčetl, co se tu přihodilo.

Liška dohonila zajíce a zakousla ho. Ale vyslídili ji psi a hody jí překazili. Zápasili o zajíce a roztrhali jej. Pak se vrhli na lišku a hnali se za ní. Jsou to přece jeho psi! Tuhle jsou stopy liščíny, tohle Rafovy, tohle Šerého – a tyhle větší Divošovy. Vida, vida, Divoš je už s nimi a učí je lovit zvěř! – Jakpak to asi dopadlo?

Vlček šel po stopách.

Viděl, jak liška hledala spásu v útěku do skal. Raf a Šerý rovnou za ní, ale Divoš utíkal stranou, aby po vlčím způsobu zaútočil z boku. Chytrák!

A teď bylo slyšet vzdálený štěkot.

Vlček se rozběhl, co jen mohl. Brzy uviděl pěkný obraz. Uprostřed světliny stojí polovovrácený strom. Na něm se uštvaná liška brání vyskakujícím psům.

Vlček položil šíp na těvihu. Spustil – a liška spadla ze stromu. Psi se na ni vrhli, ale Vlček na ně silně vykřikl. Psi se zarazili. Ani si v zápalu boje nepovšimli, že se přiblížil jejich pán. Hned se hnali k Vlčkovi. První byl Divoš. Vyskočil Vlčkovi na ramena, div ho neporazil. Pak přiběhli i Raf se Šerým a vrtíce ohony se lísali.

Liška se zatím zvedla a ploužila se opodál do houštin. Vlček rychle za ní skočil a bodl ji oštěpem. Je velmi pěkná. Statný kus. Položil si ji na ramena a zamířil zpět k jeskyni.

Budou mít večeři! Vlček je spokojený se svým loveckým úspěchem!

Psi poskakují kolem něho. Vlček si povšiml, že neběhají dobře. Ba zdálo se mu, že kulhají, jako by měli nohy poraněné. Nebo jsou jen unavení?

„Mamko, mamko, hled!“ zdaleka volá Vlček.

Luba vyhlédla z jeskyně a radostně vítá synka s kořistí a se psy.

Hned se dala do přípravy večeře z lišky. Bude to pečínka sice tuhá jako houžev, ale naklepe maso na kameni a sní se všechno, ať dnes nebo zítra. Jen když je!

Kožešinu Vlček vyvěsil na větve buku.

„A teď, mámo,“ řekl Vlček, „musím udělat nové saně!“

„Jen najdi ty staré!“ vybídla ho matka. „Zůstaly tuhle za tím vrškem u tří dubů. Není to daleko.“

Vlček byl již hodně unavený, přesto se vydal poslušně ihned na cestu hledat ztracený smyk. Pamatoval si místo, odkud se včera vydal na honbu za jelenem. Psy vzal s sebou.

Vrátil se ještě za světla. Oba smyky šťastně našel a zapřáhl do nich psy. S prázdnem jeli dobře, ale když si chtěl pohovět na smyku, ploužili se velmi těžce, jako by nemohli táhnout. Působilo mu to starost.

V jeskyni noclehovali dobře a ráno s rozbřeskem dne byli už připraveni k další cestě.

Rod volá k poslednímu vzepětí sil.

16

Poslední zápas

Zase přituhlo. Tmavé mraky a nárazový vítr věští nový sníh. Rance jsou dost lehké a Luba řekla, že se nepoveze, že může jít. Proto naložili jen Špulíčka a vyrazili.

Po hřebenu vrchu to šlo dost dobře, ale pak jim skalnaté úbočí ztěžovalo pochod. Viděli, že se tudy kupředu nedostanou. Vlček vylezl na skálu a rozhlížel se.

Fouká studený vítr. Vrcholy stromů se ohýbají.

Rozhodl se namířit do údolí na polední straně. Po velké námaze sestoupili. Tu je pozdravila opět Veliká řeka, téměř zamrzlá. Jen prostředkem ještě teče volná voda.

Vlček se zaradoval. Při kraji se dá jet dost dobře. Led drží. Luba se osmělila a již se řeky nebojí.

Vlček chytil na udici lína a okouna. Jednu rybu našli zamrzlou v kusu ledu.

Když chvíli putovali, Luba sklouzla na rozbitém ledu a zle si poranila koleno. Už nemůže jít. Vlček se Šerým musí táhnout smyk.

Raf se opožďoval, ač jindy Špulíčka snadno utáhl. Vlček ho pobízela, ale pak si všiml, že pes špatně našlapuje. A kulhá mnohem více než včera. Prohlédl mu nohy a viděl, že Raf má v tlapkách přimrzlý led. Ostré ledové kousky mezi prsty psa bolestně řezou při každém kroku.

„Namočil sis pracky, vid', Rafe!“ řekl káravě psovi a hned mu pazoury pečlivě vyčistil. Psovi se velmi ulevilo, ale našlapovat přece nemohl. Každý dotyk zle jitřil bolest, jakmile se Raf pokusil vykročit, takže se o tlapy nemohl opřít.

Vlček okukoval psa ze všech stran, lichočil mu, ale Raf učinil vždy jen několik kroků a zastavil se. Lízal si přední nohy, které ho asi nejvíce pálily.

Vlček zavzdychal.

„Vlčku, dostaneme se dál?“ smutným hlasem se ptala matka.

„Musíme! Rod je už blízko – dojdeme! Uvidíš, jak Rafovi pomohu na nohy!“

Vlček rozbil ranec s kožešinami a vyndal kožíšek ušitý z veverčích kůžiček. Utrhl kus a ovázal jím přední Rafovu tlapku. Přitáhl obvaz řemínkem, aby nespádl.

„Máš dobrý nápad, Vlčku,“ pochválila ho matka a sama přivázala veverčí kožku Rafovi na druhou přední nohu jako bačkoru. „Raf má boty jako já!“ radoval se Špulíček a hned pobídl psa: „Vijé, vijé!“

A hle! Pes se vzchopil, zabral a smyk se smějícím se hošíčkem se rozjel.

Cesta po zamrzlém Labi ubíhá teď dobře. Vlček s mámou se už těší, že by takhle mohli snad za dva dny dojet k rodu. Jen aby byl led pořádně sjízdný!

Potravinami se musí velmi šetřit. Psi dostávají málo, jen skrovné odpadky. Z lišky už nezbyvá skoro nic. Divoš často odbíhá a Vlček si myslí, že mu asi z hladu uteče zase k vlčí smečce. Nerad by ho ztratil, tuze mu přivykl, ale nasytit ho nemůže. Divoš je stále hladový a rve se s Rafem i s Šerým o hubené sousto. Zhltal by sám všecko, co ještě zbývá v zásobě. Vlček už ani nedává raneček s jídlem ze zad, aby se na něj hladoví psi nedostali.

Kvečeru se zastavili.

Vlček byl spokojený; urazili dva zákruty křivolaké řeky.

Když obhlížel další směr cesty, zesmutněl. Spatřil před sebou nezdolnou překážku: řeka je ucpána rozlámaným ledem. Nemohou dál!

Tisíce ostrohranných ker zatarasuje řečiště. Stojí nakupeny jako nepřekročitelná hradba. Vrány poletují nad ledem a slídí po rybách. Musí znova na břeh.

Vlček připravil ležení a přemítal co dál. Nezbyvá než opět hledat obtížnou cestu přes vrchy. To se jim ovšem zlá pouť prodlouží

o nové svízelné dny... A co s matkou? Do kopce ji nevytáhnou... Psi jsou slabí, už mnoho nevydrží.

Luba pozorovala, že je Vlček zamyšlen, a lehko uhodla proč.

„Dám si na koleno sníh a uvidíš, jak zítra pošlapu!“ těšila synka.

„Mamko, přidržuj se smyku a půjde to!“ povzbuzuje Vlček matku.

Severák v noci zesílil, mrzlo, jen praštělo. Byli k sobě přikrčeni v dolíku a zimou nemohli spát. Ani oheň jim nebyl valně platný, protože vítr teplo odnášel. Vlček ohřál v ohni velké kameny a pak si na ně lehli.

Vzdálené vlčí vytí probudilo Divoše. Chvilí větřil a pak se zas schoulil k pánovi.

Potom přišly nejhorsí dny z celé cesty.

Severní vítr se stočil k severovýchodu a přinesl mnoho nového sněhu.

Luba se přemáhala a napínala všechny síly, aby aspoň kousek popošla, ale brzy klesala. Vlček již také nic nezmůže. Museli mnoho odpočívat.

Hlad je trápí nesnesitelně. Psi rozervali a zhltali liščí kožešinu, ještě ani pořádně nevyschlou.

V jedné strži, zpola zaváté, jim praskla postranní klačka u smyku a vše zapadlo do sněhu.

Vlček přísecal nové bidlo a saně spravil. Ale vymrzl přitom tak, že musil rozdělat oheň.

Když si odpočinul, slídlil po okolí s připraveným lukem. Přišel k dubům, kde bylo málo sněhu. Začal hrabat pod stromy a našel tu něco žaludů. Skoro půl kabelky jich nasbíral. Opražil si je trochu v popelu a rozdrtil. Aspoň nejhorsí hlad zahnali. Psům však neměli co dát.

Dojeli pod stráň, kde bylo naváto vysoko sněhu. Uvázli. Dál to už dnes nepůjde. Musí tu přenocovat.

V noci se psi servali. Kousali se zuřivě, jako by se jich zmocnila vzteklna. Marně je Vlček rozháněl hořící větví. Zvláště v Divošovi se

probudila krvelačná šelma. Honil druhé psy s otevřenou tlamou. Až ji stiskne, bude to smrt jednoho ze psů.

Za chvíli se Šerý válel ve sněhu s prokousnutým hrdlem.

Vlček přiskočil pozdě – věrného psa nezachránil. Zvedl mrtvé zvíře, avšak dravý vlčák přiskočil a chytil Šerého za hlavu. Vlček mu chtěl mrtvého psa vytrhnout, ale Divoš byl silnější, nepovolil.

Hoch rychle sáhl za pás a vytáhl bronzový nůž. Řezal a řezal, až psovu hlavu, do níž byl Divoš stále zakousnut, skoro odřezal. Divoš trhl – a hlava Šerého byla jeho.

„Zab ho! Zab ho!“ volala matka rozhořčeně, když viděla vlčákovu divokost. Přihodila na oheň, aby bylo lépe vidět.

„On bude zas hodný!“ odpověděl syn a hned u ohně stahoval zabitého psa. Odpadky házel Rafovi. Přiběhl i Divoš. Zdálo se, že ho divokost už přešla. Dostal svůj díl.

Nasytění dospali pak zbytek noci.

Ráno bylo smutné.

Raf táhl Špulíčka a Vlček se zapřáhl do velkého smyku. Kousek to šlo, ale když Luba nemohla dál a svalila se bědujíc na smyk, nestačily Vlčkovy síly, aby těžké břemeno sám utáhl.

Vlček, rozpálený jako v horečce, vydechoval sloupy bílé páry. Byl vysílený a bezradný.

„Dobří duchové, tatko a všichni dědové – což o nás nevíte?“ zardmolil sevřenými rty a klesl na zasněžený balvan.

Malý capart Špulíček vzal mámě hůl, chvíli se batolil okolo sněhem a pak se odvážně vydal „na lov“. Hned za saněmi se skláněl bachratý medvěd nad nějakou kořistí. Držel ji předními tlapami.

„Tumáš!“ vykřikl Špulíček bojovně a vrazil medvědovi hůl do boku. A zas a zas. Medvěd, propíchaný skrz naskrz, ztratil už půl sněhového těla, a když mu spadla i hlava, našel si klučina jinou „zvěř“. Píchal holí do sněhových závějí a přesypů a vítězně bojoval s velikými šelmami a obludami. Sotva bylo hošíka v hlubokém sněhu vidět. Ale maličkému lovcovi se tato hra velmi zalíbila. Brodil se

dál a dál sněhem, zapomněl na hlad a ani neslyšel mámu, když ho volala zpět do ležení.

Luba věděla, že hošík nemůže odejít daleko, byla o něj bez starosti, přesto však z opatrnosti vstala a pohlížela za ním. Pojednou zděšeně vykřikla.

Špulíček se právě obořil na nějakého obrovského tura ze sněhu, když se zpod větví sněhem k zemi přihnutých vyřítil silný kanec. Veliký chumel sněhu vytryskl do výše, jak kanec vyrazil z úkrytu. Špulíček vyděšeně zakňučel a zvrátil se do dolíku. Padl jako kámen do vody a už ho nebylo vidět. Zuřivý kanec zahrnul hošíka sněhem a chrochtaje hrabal po něm rypákem.

Luba s holýma rukama v okamžiku přichvátala, popadla hůl, kterou Špulíček odhodil, a přerazila ji o kancův hřbet.

Vlček viděl, že je zle. Neváhal a bez rozmýšlení se také vrhl do boje se svým pěkným oštěpem. Neměl sice nejmenší naději, že by mohl zvítězit nad silným kancem, ale snad se podaří aspoň ho zahnat. Vlček byl však přece jen příliš unavený. Dříve než on byl na místě Divoš. Bojovně zaštěkal a hned se zakousl do kancovy zadní nohy. Kanec vyskočil a obrátil se, chtěje rozsápat Divošovi břicho silnými kly. Statečný pes nebyl asi nováčkem v takovém zápasu. Obratně uskakoval a nedal se nabrat zespodu. Zato sám chytře útočil kanci na hrdlo, kde jedině mohl mít úspěch.

Luba vytáhla Špulíčka ze sněhu a vrátila se s ním na saně. Odvázala Rafa, aby – třeba zesláblý – šel také na pomoc.

Dobře že tak učinila. Sotva vstala a vzala do ruky silný klacek, spatřila, že proti ní běží vlci. Jeden – dva – tři – čtyři – pět vlků! Celá smečka!

Prvního uhodila vší silou klackem, po druhém chňapl Raf.

Vlci, když spatřili člověka a psa, už neútočili, nýbrž vmísili se do zápasu s kancem.

„Vlčku, pojd’!“ vzkřikla máma.

Vlček ani nepotřeboval napomenutí. Uviděl vlky a ihned ustupoval do ležení.

Kanec byl teď v úzkých. Byl zahrán mezi hluboké závěje. Opřel se o silný kmen borovice a bránil se útokům Divošovým i pěti vlků. Napadali na něho jako sršni. Dva z té strany, dva z druhé a jeden vlk a Divoš z předu. Divoš byl v té chvíli zase vůdcem vlčí smečky. Odvážně dorážel na kance. Kdyby nebylo tolik sněhu, jistě by už kanec podlehl, ale sněh značně ztěžoval pohyby útočících.

Je již silně zraněn; zadní nohy má rozdrásány až na kost, takže posedává na sněhu, aby si chránil zadek. Zpěněným rypákem vztekle vrazil pod vlka, aby ho nabral, avšak zachytil o zmrzlý kořen a vylomil si kel. Vlci k šilenství hladoví útočí zuřivěji a zuřivěji. Obskakují kance, moudře se vyhýbají jeho jedinému zbývajícímu, přece však strašlivému klu. Dva z vlků jsou přesto tak poraněni, že se válejí ve sněhu a barví jej rudou krví.

Vlček se zatím už vrátil k matce a postavil se s napřaženým oštěpem před saně. Oba se dívají na hrozný boj opodál mezi stromy. Řev zápasících zvířat se děsivě rozléhá lesní tišinou.

„Mohli bychom mít kančí zvěřinu,“ vydechl Vlček přání z nitra duše. „Pomohlo by nám to!“

„Už to je, Vlčku!“ zvolala máma.

Právě se Divošovi podařilo uchopit kance pod hrdlem a jeho silné čelisti se už nerozevřely, ať sebou kanec zmítal jakkoliv.

Sněh vyletuje v oblacích na všechny strany, jak se kanec namáhá vyprostit ze smrtícího sevření. Marně! Vlci se už také zakousli do jeho nohou – kancův osud je rozhodnut. Vítězové divoce trhají útroby ještě se šhubajícího kance.

Vlček učinil bezděčný pohyb, ale Luba ho hned přísně okřikla:

„Tady zůstaneš! Roztrhali by tě jako toho kance.“

„Aspoň kus kdyby nám nechali!“ zatoužil ještě Vlček.

„Udělej raději oheň, aby ještě nepřišli na nás,“ radila matka.

Rozumný Vlček hned poslechl a z blízkého porostu nanosil hromadu paliva.

Když se opět vracel do ležení s několika silnými klacky, uviděl mihnout se lesem příkrčené stíny. Poznal je, byli to noví vlci. Vábil je zápach teplé krve.

Honem oheň!

Vlček pověděl matce, co viděl. Už nesměli z tábora ani na krok. Nedaleko na bojišti se rvou dvě smečky o kořist. Mezi jejich vytím se rozléhá bojovné Divošovo štěkání.

Ponenáhlu se setmělo.

Vlček se střídal s matkou u ohně.

Když se pak ráno probudil, cítil na tvářích teplo. Jeho Divoš se mu tulil u hlavy a zahříval ho...

Po vlčích ani památky.

Vlček se šel podívat na zbytky vlčí hostiny. V zakrváceném sněhu našel jen několik ohryzaných kostí. Větší kosti sebral – roztrhává je a vyškrábe z nich lahodný morek. Na jedné kosti našel ještě kus masa. I to bude dobré.

Když se vrátil do ležení, matka seděla na saních. Byla zamyšlená, ruce měla složené v klíně. Před ní leží kost oválená sněhem. Zdá se, že je na ní ještě trochu masa. To Divoš přinesl...

Vlček ani nepromluvil a vstrčil kosti do žhavého popela. Za chvíli vyňal horkou kost, rozbil ji a podal matce. Sám si také vyšťoural morek z kosti. Vysával jej a po lahůdce se dlouho olizoval.

I Špulíček dostal kousek.

Všichni si libovali, jak je to dobré, avšak bylo toho příliš málo na jejich veliký hlad. Rozdráždili si tím jen chuť na jídlo.

Byli smutní.

Špulíček si začal povídat:

„Špulíček pich – a prasátko vylítlo a duclo Špulíčka...“

Hošík hovořil sám k sobě. Ani Luba, ani Vlček neposlouchali jeho žvatlání. Měli plné hlavy starostí, co bude dál a jak se odtud dostanou.

Co si teď počnou?

Luba se zvedla sbírat pozůstalé kančí zbytky. Mnoho toho už nebylo...

Divoš si lehl na záda a válí se ve sněhu. Nohama hrabe proti Vlčkovi, jako by si chtěl hrát.

Vlčka v těžké tísní napadlo, že se pokusí Divoše zapřáhnout. Dal mu kousek masa, lichotil mu, a když viděl, že Divoš vrtí ohonem, vtáhl ho do smyku a připoutal ho řemením... Pak křikl: „Hvijá!“ a zatlačil smyk, aby se hnul. Avšak Divoš netáhl, nýbrž začal vyskakovat a kousat překážející mu řemeny.

„Nech ho, Vlčku! Ten tahat nebude! Ještě ti překouše postroj...“

Ale Vlček v pokusech neustal. Zapřáhl divocha znova a sám se postavil ke smyku vedle něho. A hle! Když teď pohnul smykem, Divoš zabral a táhl. Jeho veliká síla sama stačila a Vlček jen volně šel.

Netrvalo dlouho a Divoš se zastavil a zas hryzal řemeny. Dostal maso, a když ho Vlček pohladil, táhl opět.

Sjeli do rozlehlé kotliny, jež se svažovala k Veliké řece.

Tady Vlček objevil neklamně známky opuštěného tábořiště. Přisekané koruny stromů hlásaly, že na tomto místě tábořil Čechův rod na své pouti do nového domova. Kdyby nebylo vše pod sněhem, jistě by se tu našlo víc bezpečných stop.

Vlček políbil označené stromy.

Byl to jeho pozdrav vzdálenému rodu.

Kéž by již byli u něho!

17

V objetí smrti

Přenocovali v opuštěném ležení. Labe bylo zatlučené ledem i tu. Obrátili se tedy znovu do vrchů.

S pomocí silného Divoše se dostali znova na hřeben kopce. Tu se již zdálo, jako by hory přestávaly. K poledni se šíří nedohledná rovina. V mlhavé dálce se zvedá k obloze nějaká osamělá hora jako kupa nebo hřib.

Dnes už zase nic nejedli. Všichni jsou zesláblí, i Raf se jen mátožně potácí. Vlček cítí, že se nesmí poddat únavě. Zastaví-li se, již se k další cestě nevzchopí.

Ve vyfoukané větrné jámě u stromu spatřil veliké trsy borůvčí. Scvrklé plody se na nich černají. Vlček se na ně hladově vrhl. Jsou skoro bez chuti, ale přece jich hrstku přinesl matce. Luba je podala Špulíčkoví.

Přejeli ještě jeden vrch, ale to už byl konec jejich sil.

Zapadli v křovinatém výmolu a marně usilovali vytáhnout smyk na břeh. Luba už nemůže ani stát.

Vlček vypřáhl psy. Vyplazenými jazyky chlemtali sněh.

Z nízkého smrčku spadla sněhová peřina.

Kdo tam?

Z houští se vyřítily dva vlci.

Dříve než mohli skočit na poutníky, vrhli se proti nim Divoš s Rafem.

Boj na život a na smrt.

Divoš bez hlesu, ale s úžasnou zuřivostí rval se s jedním vlkem, Raf se vzteklým štěkotem chňapal po druhém.

Vlček ťal jednoho vlka sekerkou. Bojující smečka odtáhla dál do křovin. Vlček nemá sílu, aby vlky pronásledoval. Ví také, že unavení psi nevydrží dlouho zápasit s hladovými vlky.

Vlček klesá k matce.

Luba ho hladí. Slza z jejích očí mu skanula na tvář.

Je vše ztraceno?

Zápas smečky tichne v hlubokém lese... Veta po vás, Rafe i Divoši!

Vlček se po chvíli znova vzchopil. Není přece už daleko k cíli! Snad už zítra mohou dojít k rodové osadě. Budou zachráněni... Vydrží ještě jeden den?

Špulík pláče hladem a zimou. Vlček posledními silami nasbíral zásobu dříví a roznítil oheň. Aspoň se naposled ohřejí. Přivlekl vyvrácený stromek a ještě nalámal náruč suchých větví. Když se však vracel, padl několikrát do sněhu.

Luba pozoruje synovo nadlidské úsilí a se slzavýma očima očekává neodvratný konec.

Už nevěří, že by se mohli dostat dál. Ale v srdci je přece hrdá na statečného synka! Jaký junák by z něho mohl vyrůst!

Plameny šlehají vysoko. Vlček smutně přikládá, jako by sám sobě připravoval pohřební hranici.

Dým se valí hustým sloupem z lesa k obloze. Poslední vatra...

Je opravdu všechno marné? Ne! Ještě se nevzdá boje! Ještě zkusí poslední – půjde sám hledat pomoc.

„Je tu dost dříví,“ praví Vlček zamženým hlasem.

„Přikládej, mamko, hodně, aby bylo vidět dým vysoko nad stromy...“

„Pročpak, Vlčku?“

„Abych trefil zpátky!“

„Kampak chceš jít? Nedělej mi starost, hochu! Bojím se o tebe, Vlčku, jsi tak unavený!“

„Mamko, už jsme blízko našich rodáků! Sám se přece jen spíše někam dostanu...“

V houštině zachrastilo. Znavený Divoš, s boky prudce se zvedajícími a s jazykem vyplazeným, přitřel se mu k nohám.

Vlček psa pohladil. „Bojoval jsi za nás, Divoši, děkuji ti!“

Ohlédl se kolem. Kde je Raf? Kde zůstal Raf?

Divoš se choulí k Vlčkovi a v jeho očích Vlček čte průběh zápasu s vlky. Raf se už nevrátí...

Hoch a pes se chvíli dívají sobě do očí, jako by si slibovali věrnost až do poslední chvíle.

Divoš zahrabal nohama, až sníh létal do výše.

„Pojď, Divoši, přivedeme pomoc! Snad najdeme člověka nebo přijdeme na nějakou chýši!“

Těžce se brodí hlubokým sněhem. Půjde po svahu – snad tam přece najde nějakou osadu nebo potká osamělého lovce.

S námahou zvedá nohy. Sníh je svírá a drží. Padá hluboko do závěje. Vyhrabe se, ujde několik kroků a zase klesá. Sil ubývá. Horké rty chladí sněhem.

Doplazil se na světlinu, táhnoucí se po hřbetě kopce. Postavil se, avšak nohy mu váznou ve sněhu a vichr ho hned převalil. Znova se vzchopil, opřel se do větru a zpozoroval, že tu je tvrdší sníh. Je kryt zledovatělou kůrou, větrem ušlehanou, a ta ho nese dost dobře. Může jít, jen místy se ještě boří.

Na vyfoukaném místě s hustým porostem borůvčí a brusinek si natrhal trochu plodů, ty mu však nechutnaly. Jen palčivou žízeň jimi zahnal.

Přelezl vyvrácený kmen, celý už ztrouchnivělý, a povšiml si pří-
mého řádku měkkých stop, jež odtud vedly do blízké úžlabiny.

„Liška tu nedávno čárovala,“ řekl si, ale beze všeho loveckého vzrušení. Mdloba ho přemáhá. Jen bezděky se dává po stopách. Sníh mezi stromy je opět kyprý.

Sotva došel za liškou na dostřel šípem, probořil se najednou do zavátého potoka. Ještě že hned roztáhl ruce. Tím se zachránil. Nohama se plouží ve vodě. Namáhá se vylézt z díry, avšak sníh se kolem něho propadá, takže se jen taktak drží nad vodou. Chvíli oddychoval, až se mu kolem hlavy bíle kouřilo.

Vichr hučí lesem.

Stromy šustí, skřípou, praští. Ohýbají se pod ranami vichřice. Silné větve se kývají a houpají chvojím. V přestávkách větru šumí tiše

až – dojmavě, načež v okamžiku znova vzbouřeny sebou lomcují, až bolestí sténají. Strom proti stromu bije větvemi, zaplétá se, objímá a zas jimi šlehá v divokém zmítání jako v krutém boji a zápolení.

Vlček se potácí hnán vpřed vnitřní silou, ale ví už, že dlouho nevydrží.

Tu hned ten, hned onen strom se vítězně vztyčuje a jiný sehnut prosí o slitování a oddech. Tmavé houštiny jako rozšklebené jícny černých jeskyň zastupují ubohému hochovi cestu. Při zemi podrost jako poděšený se nízce choulí a chytá se jeho nohou.

Sněhová vločka se před hochem zahoupala jako zářivá světluška, ale již ji víchr rvavě uchopil a někam odhodil. Ptáka neslyšet, zvířátka nevidět. Lesem vládne silný dech větru. Vše mu ustupuje, vše se mu koří. Samoten letí, vše poráží a nikdo se mu nemůže postavit v cestu. Drobné ratolesti padají ze stromů a mocné duby se sklánějí před jediným pánem, jehož se bojí.

Chvosty větví se znova zmítají proti obloze, křižují se, zaplétají a spojují v černé vlny rozbouřeného moře. S třeskotem a lomozem se zřítíla silná větev. A víchr bije novými a novými útoky. Ted' – v sykotu a praskotu, s rachotivým výkřikem se kácí k zemi mohutný strom...

Zaduněla země, polekána hrozným pádem velikána.

Chvilka ticha.

Les zašuměl krátkou píseň – a zase třesk, prásk! Víchr ječí, hučí, pere do korun lesních obrů a nutí je – bolestně skřípající – do zmateného zápasu.

Těžké mraky letí, jako by byly bičem šlehány, a přikrývají šerem rozbouřený les. Tma se rozlézá zmučeným hvozdem. Podrost, houštiny i koruny stromů splývají vjedno – v nesmírné, tajemné, bolestně vzlykající moře tmy.

Šero roste, víchr ječí a hází na hochu vrstvy lehkého sněhu. Ruce mu křehnou, prsty už nemůže ohnout. Pes se k němu tulí.

„Divoši – jsi tady? Vracím ti svobodu... Jdi do lesa volně žít... Já nedojdu...“

V hlavě mu hučí, jako by slyšel vzdálené vodopády. Zkouší se vzchopit, ale marně. Padá do sněhu. Leží se mu měkce. Už nepůjde dál... Je mu v závěji dobře, ani zimu necítí.

Rod v dálce už nevolá...

Okolo schouleného Vlčka je prázdné místo. Nejbližší smrček stojí na několik kroků opodál. Skoro v kruhu je rozestaveno několik skupin stromů. Teď jsou všechny úplně tiše, ani větvička se nehne. To však trvá jen malou chvilku. Jeden smrček zakývá zasněženou hlavou a pozdvihuje větve. Vítr fouká uličkami mezi nimi a rozsypává hebké peříčko.

V rostoucím šeru se zdá, jako by stromy přicházely blíž a blíže k Vlčkovi. Kývajíc obílenými větvemi, jako by rozpínaly paže a chtěly hoča v závěji pohladit a přikrýt.

Vlček děkuje smrčkům; je mu tak teplo a hezky. Sníh poletuje a padá jako peří veliké bílé labutě.

Ze snění ho na chvilku probouzejí hlučné hlasy. Lidé jsou nablízku? Probůh, pomozte! Pomoc, pomoc...!

Avšak z chlapcových úst nevychází ani hlásek. Nemůže vykřiknout, jen zasténá...

Neví už o ničem.

Lidé opravdu přicházejí a vidí ležet hoča ve sněhu. A zdá se jim, že ještě žije.

Divoš stojí nad Vlčkem a hněvivým vrčením varuje každého, aby nepřistupoval blíže. Bude bránit svého pána.

Silný Dub se domnívá, že je to vlk, a prvý se vrhá na Divoše a bije do něho. A druzí mu pomáhají.

Věrný pes, téměř utlučen, stěží uniká do houštin.

Zvědové z Čechova rodu objevili opodál ohniště a u něho smyk se ženou a s hošíčkem... Žena nemůže ani vstát.

Oheň je už skoro vyhaslý. Vítr sviští a zalepuje mužům oči sněhem...

18

V novém domově

Slunce září mile a teple, jak jen v máji dovede. Svěží zeleň, tisíce květů zpestřená, zdobí skvělým šatem znovuzrozenou zemi. Rozjásané ptačí zpěvy zaznívají po nivách i lesích krásné země.

Na hoře Řípu se hemží veliký zástup.

Praslovanské rody zastavují tam své dlouhé putování. Usadí se v tomto žírném kraji.

Stařešina Čech, vůdce lidu, dívá se dojatě na širou zem, na nový domov. Nemůže se odloučit od líbezného obrazu. Poděkoval již bohům a předkům, že šťastně dovedli svůj lid do této země, a všechny rody teď obětují děkovné oběti.

I mluví stařešina Čech k svému lidu:

*„Oj druhové milí!
Vy jste těžkou cestu zkusili
a neschůdnými lesy jste se prodírali!
Hle, vzdejte dědům obět libou!
Jich pomocí blahodárnou
skončila se naše cesta.*

*Tot' jest ona země nová,
kterou jsem vám dlouho sliboval!
Země plná zvěře, ptactva,
sladkým mlékem a medem oplývající.
Vody hojné tekou, hled'te,
a plné jsou ryb!
Již v rukou vašich jest
tato krásná země!“*

Zahlaholily rohy a slavné troubení se rozléhá do širé země.

„Ještě slovo, bratři milí, nežli se rozejdeme do území vyhlédnutých!“ zvolal Čech. „Oznámíme, jak jsme slíbili, našim příbuzným rodům v staré vlasti, že tato země očekává jejich příchod. Necht' přijdou cestou naší a posílí nás. Zde najdou nový domov. Nuž, kdo půjde s tímto vzkazem na cestu obtížnou a dalekou?“

Statní junáci pohlíží jeden na druhého a očima se dorozumívají. Konečně vystupuje Bogul, Čadraga a Slavoj. Nelekají se svízelné cesty, oni donesou poselství vzdáleným bratřím.

Spokojen pokyvuje stařešina hlavou.

Hle, kdo ještě stojí za těmito junáky? Ten hoch také chce s poselstvím do daleké země? Ano, hlásí se též. Stojí pevně a směle.

Je to Vlček, syn nebožtíka Vlka, slévače.

Stařešina Čech už také spatřil hocha. S úsměvem mu kyne, aby postoupil vpřed.

Hoch hledí stařešinovi zmužile do očí. Je velký a silný. Zdravý jako lípa, čerstvý jako ryba a mocný jako buk. Každý by mu hádal čtrnáct nebo patnáct let.

Sotva zástup okolostojícího lidu spatřil Vlčka před stařešinou, volá slávu junáckému hochovi.

Mají ho všichni rádi. Matky ho dávají za vzor drobným dětem. Od šťastně dokonané hrdinské pouti s matkou a s bratříčkem za vzdáleným rodem je chloubou a miláčkem všeho rodu.

Nezapomenutelná je všem členům rodu slavnostní chvíle, když tenkrát v zimě stařešina Čech u planoucí vetry prohlásil tohoto chlapce mužem. Nebylo slyšáno ani v starých zkazkách vypravováno o tak velkém hrdinství mladého hochu, jako byla velká zimní cesta Vlčkova.

I Vlčkovi se navždy do paměti vryla slova, jež k němu tehdy stařešina promluvil:

„Mnoho jsi zkusil, nežli jsi dosáhl nového domova. Jsi muž! A muži, kteří tolik podstoupili, váží si nové vlasti – budou ji bránit

udatně a nikdy si ji nedají urvat. Nezahyne rod, dokud se budou rodit takoví junáci...!“

Dojatý stařešina pak vytáhl z vlastní čelenky dlouhé orlí pero a podal je Vlčkovi:

„Ať zří každý, že statečný Vlček je muž, chloubou našeho rodu!“
To řekl před celým zástupem a hochu políbil.

I přistupovali nejpřednější muži z rodu, proslulý lovec Akamira, statečný Bogul, silný Dub, moudrý Lubigoj a mnozí jiní, a podávali Vlčkovi sokolí a jestřábí pera ze svých čapek.

Vlček všem radostně děkoval za neobyčejnou a vzácnou počtu. Od té chvíle zasedal ve shromáždění mužů a účastnil se lovů i slavnostních obřadů.

I dnes, jak tu stojí, má Vlček na čelence dvanáct dlouhých per – jako málokterý náčelník rodu.

Zástup se tlačí kolem vybraného poselstva. Vlček se červená, když slyší rostoucí volání slávy, ale stojí zpříma před stařešinou.

„Nebude ti nová cesta obtížná?“ ptá se ho Čech laskavě.

„Teď je lehké jít, ale tehdy – v zimě –“

Hoch nedopověděl. Nechce se chlubit svým zimním výkonem.

„Nuže, půjdete vy čtyři. A bozi provázejte kroky vaše!“ rozhodl stařešina a požehnal poslům.

„Žehnám tobě, Bogule, žehnám ti, Čadrago, žehnám ti, Slavoji, žehnám i tobě, milý Vlčku! Budu prosit věčné bohy, aby vaše pouť měla úspěch. Přiveďte naše bratrské rody do této země – hle, širá a radostná tu leží před námi a všichni v ní šťastný domov budeme mít...!“

Zazněly rohy a zástup se rozjásal.

„Děde, děde, Vlček půjde pryč? A to já musím, děde, zůstat doma!“ zavolal Špulík a zatahal stařešinu za plášť. „Kdo by se staral o mamku?“

„Špulíčku, ty zůstaneš, ty už na cestu nepůjdeš!“ souhlasil Čech a posadil si malého klučinu na klín.

K Vlčkovi se přivinul veliký, silný pes; půl ucha mu schází.

„Nu, bez tebe, Divoši, ovšem nepůjdu!“ řekl hoch a pohladil psa na hřbetě. „Ještě se rozloučím s mamkou.“

Opodál klečí Luba na měkkém pažitě a klaní se jasnému slunci. Velebí mocného boha Svantovíta, dobrého otce Čechova rodu:

*„Slunce žijící, jež jsi žilo na počátku!
Záříš krásné v obzoru nebes.
Svémi paprsky objímáš svět
až na konec všeho, co jsi stvořilo.
Klaním se ti v prachu země,
děkuji ti za neskonalou tvou dobrotivost.
Není na světě matky šťastnější nade mne!
Bože věčný,
dal jsi mému rodu krásnou zemi
a mně junáckého syna:
Ó, jak ti děkuji!“*

Stařešina Čech houpá Špulíčka na klíně a praví k němu:

„Nebude se ti, Špulíčku, stýskat po Vlčkovi? Budeš plakat, že odchází, vid’?“

Hoch pokrčil nosíček a praví:

„Špulíček bude plakat – až večer doma...“

Stařešina se podivuje:

„Pročpak, Špulíčku, budeš plakat až večer?“

Maličký odpovídá:

„Co bych teď brečel? Třeba se Vlček ještě vrátí!“

Čech se Špulíčkově zasmál a pohladil ho po vlasech.

Z hory Řípu se rozlehla velebným hlaholem mohutná píseň. Zpívá všechen zástup:

*„Vítej, země nám souzená,
tisícerymi sliby vyhledávaná!“*

*Zachovej nás bez nehody
a rozmnožuj potomstvo naše
od pokolení do pokolení
až do konce časů všech!"*

Na vrcholu hory plane veliká vatra a dým stoupá k obloze spolu s modlitbami.

Stařešina Čech žehná svému lidu a odevzdává mu zemi dlouho slibovanou.

Kéž bohové dopřejí slovanským rodům štěstí v nové vlasti!

Eduard Štorch

Volání rodu

Ilustrace na obálce z Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 3. 1. 2020

ISBN 978-80-274-0368-4 (epub)
ISBN 978-80-274-0369-1 (pdf)
ISBN 978-80-274-0370-7 (prc)